

Ajatuksia peruskoulun musiikinopetuksesta sekä musiikin harrastamisesta 7. luokkalaisten oppilaiden näkökulmasta

Artturi Mäkelä
Jyväskylän yliopisto
Musiikkikasvatus
Maisterintutkielma
Kevät 2017

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta - Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos - Department Musiikkikasvatus
Tekijä - Author Artturi Mäkelä	
Työn nimi - Title Ajatuksia peruskoulun musiikinopetuksesta sekä musiikin harrastamisesta 7. luokkalaisten oppilaiden näkökulmasta	
Oppiaine - Subject Musiikkikasvatus	Työn laji - Level Maisterintutkielma
Aika - Month and year Kevätlukukausi 2017	Sivumäärä - Number of pages 55
<p>Tiivistelmä - Abstract</p> <p>Tässä tutkimuksessa otin selvää peruskoulun 7. vuosiluokan oppilaiden ajatuksista peruskoulun musiikinopetukseen sekä musiikin harrastamiseen liittyen. Tulevana musiikkikasvattajana olen kiinnostunut lasten ja nuorten kiinnostuksesta musiikin harrastamista kohtaan ja halusin tietää, miten musiikinopettajana pystyisin innostamaan heitä musiikin harrastamisen pariin.</p> <p>Tässä tutkielmassa tarkoitukseni oli selvittää musiikinopetuksen ja musiikin harrastamisen yhteyksiä tutkimuksien, perusopetuksen opetussuunnitelman, taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman, vapaan sivistystyön toiminnan, kyselyaineiston (N=26) ja haastatteluiden (N=2) avulla. Tutkimusaineiston keräsin eräästä keskisuomalaisesta yhtenäiskoulusta kevätlukukaudella 2017.</p> <p>Tässä tutkimuksessa selvitin, miten peruskoulun musiikinopetus toimii ja kuinka sitä pyritään ohjailemaan perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteilla. Tutkimuksen tuloksissa ilmeni, että tutkimukseen osallistuneet 7. luokan oppilaat ajattelevat positiivisesti koulun musiikinopetuksesta. Tulokset kertoivat, että oppilaiden mielestä koulun musiikinopetuksen ja musiikin harrastamisen välillä ei ole merkittävää yhteyttä. Sen sijaan musiikinopettaja nähtiin hyvänä mallivaikuttajana musiikin harrastamista ajatellen. Oppilaiden toiveita kuuntelemalla ja toiveita toteuttamalla koulun musiikinopetus voisi toimia uusien musiikin harrastajien innoittaja.</p>	
Asiasanat - Keywords: Musiikkikasvatus, musiikin harrastaminen, musiikki, musiikinopetus	
Säilytyspaikka - Depository	
Muita tietoja - Additional information	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 MUSIIKINOPETUS.....	6
2.1 Peruskoulun opetusuunnitelman perusteet	7
2.2 Peruskoulun musiikin opetussuunnitelma	9
2.3 Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet	13
2.4 Musiikin yleisen oppimäärän perusteet	13
2.5 Vapaa sivistystyö.....	15
3 MUSIIKIN HARRASTAMINEN	17
3.1 Musiikillinen toiminta koulussa	18
3.2 Koulun ulkopuolinen musiikin harrastaminen	19
3.3 Innostus musiikin harrastamista kohtaan.....	22
4 TUTKIMUSASETELMA.....	25
4.1 Tutkimuksen tehtävä ja tutkimuskysymykset.....	25
4.2 Tutkimusmenetelmä	25
4.3 Tutkittavat ja tutkimuksen eteneminen.....	27
4.4 Tutkimuksen eettiset ratkaisut	28
4.5 Tutkimusaineiston analyysi	29
5 TULOKSET	30
5.1 Kyselyn tulokset	30
5.2 Haastatteluiden tulokset.....	40
6 POHDINTA.....	44
6.1 Tulosten tarkastelu, vertailu ja johtopäätökset	44
6.2 Tutkimuksen luotettavuus.....	48
6.3 Ideoita jatkotutkimuksille	48

LÄHTEET

LIITTEET

1 JOHDANTO

Tulevana musiikkikasvattajana seuraan innolla nuorison ihannoimia musiikkikulttuureja. Jatkuvasti saamme tutustua uusiin esittäjiin ja kappaleisiin, unohtamatta vanhoja hyviä suosikkeja. On hienoa, että Suomesta kaltaisesta pienestä maasta nousee koko maailman tietouteen muusikkoja, artisteja sekä bändejä kiertämään eri maita omaa musiikkiaan miljoonille ihmisille esittäen. Kaikki heistä ovat käyneet läpi Suomen peruskoulutuksen. Sen saman koulutuksen, jonka jokainen suomalainen on oikeutettu itselleen saamaan. Olisi mielenkiintoista saada selville, että onko juuri peruskoulun musiikinopetus toiminut suomalaisten musiikkitähtien ja arjen musiikin harrastajien yhtenä innoittajana?

Omalla kohdalla musiikin harrastamisen alkoi jo ennen peruskouluikää. On kuitenkin todettava, että tietynlainen innostus musiikkia ja varsinkin bänditoimintaa kohtaan kasvoi vasta peruskoulun musiikintunneilla. Yhdessä tekemisen hauskuus sekä osaava ja motivoiva musiikinopetus veivät musiikin maailmaan jo nuorella iällä. Yhä tälläkin hetkellä voin todeta, että peruskoulun musiikinopetuksella on ollut merkittävä rooli oman musiikillisen identiteettini luomisessa. Se on vaikuttanut päätöksentekoon lähteä opiskelemaan musiikkikasvatusta ja tavoittelemaan musiikin aineenopettajan pätevyyttä.

Musiikin harrastaminen on yhä yksi suosituimmista harrastusmuodoista. Tässä tutkielmassa pyrin selvittämään peruskoulun 7. vuosiluokan oppilaiden musiikin harrastuneisuutta. Lisäksi pyrin selvittämään heidän ajatuksiaan musiikinopetukseen ja musiikin harrastamiseen liittyen. Tutkielman aineistonkeruumenetelmänä käytin kyselyä ja haastattelua. Aineistoa tutkimukseen keräsin keväällä 2017 eräästä jyvaskyläläisestä yhtenäiskoulusta. Tässä tutkielmassa hyödynsin myös kandidaatintutkielmaani keräämää aineistoa vuodelta 2015. Näin ollen tämä maisterintutkielma on jatkotutkimusta kandidaatintutkielmalleni ja aiheiltaan tutkielmat ovat hyvin lähellä toisiaan. Tässä maisterintutkielmassa hyödynsin kandidaatintutkielmani aineiston lisäksi osittain myös teoriaosaa, joka sisältönsä puolesta sopi tähänkin tutkielmaan. Kandidaatintutkielma toimii maisterintutkielmalle taustatutkimuksena ja yhtenä maisterintutkielman tavoitteenani onkin vertailla niistä saatuja tutkimustuloksia keskenään.

Peruskoulun musiikinopetuksen tarkoituksena on antaa oppilaille intoa ja eväitä musiikilliseen elämään ja vielä niin, että musiikista jäisi koko eliniän kestävä harrastus. Kandidaatin tutkielmani tulokset osoittivat, että vuosiluokkien 6–8 oppilaat suhtautuvat koulun musiikinopetukseen positiivisesti ja heidän keskuudessaan oli aktiivisia musiikin harrastajia. Kandidaatin tutkielmani pohjalta onkin perusteltua tarkastella yhä perusteellisemmin 7.luokkalaisten oppilaiden musiikin harrastuneisuutta sekä heidän ajatuksiaan koulun musiikinopetuksesta ja sen yhteydestä musiikin harrastamiseen vapaa-ajalla. Lisäksi tavoitteenani on saada selville oppilaiden käsityksiä perusopetuksen musiikintuntien ja heidän omien musiikkiharrastuksiensa sisällään pitämistä eroavaisuuksista. Tässä tutkimuksessa kerättyjä 7. luokkalaisten oppilaiden vastauksia aion verrata myös kandidaatintutkielmani aineiston vastauksiin.

2 MUSIIKINOPETUS

Tässä luvussa pyrin kuvaamaan tämän hetkistä musiikinopetuksen tilaa vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden osalta ja sitä, mitä opetuksen tulisi sisältää. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (POPS 2014) käyttöönottoaikaa ajatellen myös tulevaisuuden näkymät otetaan huomioon. Uuden opetussuunnitelman aikana aloittaneilla oppilailta 8. vuosiluokan opetussuunnitelmat astuvat voimaan 2018 ja 9. vuosiluokan opetussuunnitelmat 2019. (POPS 2014, 3.)

Suomessa musiikinopetusta annetaan monella tavalla. Jokainen suomalainen käy peruskoulun ja sen myötä koulun musiikinopetuksen sisällöt. Koulun musiikinopetus toteutetaan peruskoulun opetussuunnitelman voimassa olevien opetussuunnitelman perusteiden (POPS 2014) ja erityisesti musiikin opetussuunnitelman avulla. Musiikinopetusta annetaan peruskoulun lisäksi myös musiikkioppilaitoksissa, kansanopistoissa, kansalais- ja työväenopistoissa sekä yksityisten ammatinharjoittajien toimesta. Musiikkioppilaitoksissa sekä monissa kansalaisopistoissa opetetaan musiikkia taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän (TPOPS 2005) ohjeistuksen perusteella. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2015 Suomessa toimi 86 musiikkioppilaitosta, 187 kansalais- tai työväenopistoa ja 86 kansanopistoa (Suomen virallinen tilasto 2015). Kansanopistoissa sekä kansalais- tai työväenopistoissa tapahtuva opetus kuuluu vapaan sivistystyön piiriin, jonka sisältöjä ei säädetä lailla. Vapaan sivistystyön olennainen piirre perustuu ajatukselle elinikäisestä oppimisesta, eikä opiskelu vapaan sivistystyön opistoissa tähtää tutkintoon. (Vapaa sivistystyö 2017.)

Vaikka tässä maisterintutkielmassa tutkin pääasiassa peruskoulun musiikinopetusta, halusin selvittää myös, miten taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (TPOPS 2005) mukaan toimintaansa ohjaavat oppilaitokset toimivat. Koska osa kyselyyn ja haastatteluihin osallistuneista oppilaista kuului taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän musiikinopetukseen, on suotavaa selvittää millaisia arvoja ja tavoitteita musiikin yleisen oppimäärän musiikinopetus sisältää. Tutkimuksen tuloksien kannalta mielenkiintoiseksi asiaksi näkisin, miten taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän musiikinopetus eroaa tai samaistuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (POPS 2014) musiikinopetuksen opetussuunnitelmaan verrattuna.

2.1 Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen opetussuunnitelmaan perusteet (POPS 2014) on peruskoulujen toimintaan perusopetuslain (628/1998) ja –asetuksen (852/1998) pohjalta laadittu sitova ohjeistus, jonka perusteella jokaisen kunnan tulee suunnitella sekä valmistella omakuntakohtainen opetussuunnitelmansa. Perusopetuksen ohjausjärjestelmään kuuluu edellä mainittujen perusopetuslain (628/1998) ja –asetuksen (852/1998) lisäksi valtioneuvoston määrittämät asetukset tavoitteista ja tuntijaosta (422/2012 ja 378/2014). (POPS 2014, 3-9.)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (POPS 2014) on Opetushallituksen hyväksymä suunnitelma, joka antaa suuntaviivoja ja käsityksen siitä, kuinka perusopetusta tulisi järjestää. Se pitää sisällään opetuksen määrittelemiseen hyödyllisiä asioita alkaen opetuksen järjestämisen lähtökohdista, joina pidetään perusopetuksen arvoja, tehtäviä ja rakennetta. Opetuksen toteuttaminen perustuu oppimiskäsityksen sekä oppimisympäristöjen hahmottamiseen, joka täsmentyy vielä toimintakulttuurin ja työtapojen määrittämisellä. Suunnitelmassa on otettava huomioon sukupuolten, yksilöllisten erojen ja eri ikäluokkien väliset suhteet. Myös oppilaiden tukemiseen liittyvät asiat, kuten kodin ja koulun välinen yhteistyö, oppimissuunnitelmat, mahdolliset tukiopetusmuodot ja kerhotoiminta, sisältyvät opetushallituksen määrittämään linjaukseen. (POPS 2014, 9-10.)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (POPS 2014) perusopetus määritellään kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuutena, jossa sisällöt ja tavoitteet muodostavat toimintakulttuurin pohjan. Sen tulee sisältää huomioita kunnan jo olemassa olevista esiopetuksen opetussuunnitelmasta, aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelmasta, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta, yhdenvertaisuussuunnitelmasta sekä mahdollisesta kestävästä kehityksen tai kulttuurikasvatuksen suunnitelmasta antaen myös tukevan pohjan seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtymiseen. Kuntakohtainen opetussuunnitelma voidaan määritellä myös niin, että se pitää sisällään joko useita koulukohtaisia opetussuunnitelmia, yhteisiä opetussuunnitelmia tai muutaman koulun yhteisiä opetussuunnitelman osioita. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (POPS 2014) paikallista opetussuunnitelmaa pidetäänkin hyvin tärkeänä osana sekä valtakunnallisten tavoitteiden, että paikallisesti tärkeänä pidettyjen tavoitteiden ja tehtävien toteutuksessa. (POPS 2014, 9-13.)

”Paikallinen opetussuunnitelma luo yhteisen perustan ja suunnan päivittäiselle koulutyölle. Se on strateginen ja pedagoginen työkalu, joka linjaa opetuksen järjestäjän toimintaa sekä koulujen työtä. Opetussuunnitelma liittyy koulujen toiminnan muuhun paikalliseen toimintaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi.” (POPS 2014, 9.)

Opettajilla on velvollisuus noudattaa kuntien määrittelemiä opetussuunnitelmia. Perusopetuksen opetussuunnitelman tulisikin olla eheä ja yhtenäinen kokonaisuus, joka luodaan yhteisön ajatusten mukaan. Opetussuunnitelmaa tehdessä on otettu huomioon monien eri aineita opettavien opettajien näkemykset, oppilaiden vanhempien mielipiteet sekä oppilaiden ajatukset. (POPS 2014, 9-10.)

Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet (2014) määrittelee peruskoulun eri oppiaineiden opetukselliset sisällöt ja tavoitteet kolmeen jaksoon jaoteltuna: vuosiluokat 1–2, vuosiluokat 3–6 sekä vuosiluokat 7–9. Vaikka jokaisella aineella on omat aihekokonaisuutensa, ne kuitenkin liittyvät vahvasti myös muihin aineisiin, mikä eheyttää koulutuksellisia päämääriä. Aihekokonaisuuksia suunniteltaessa opetus jaotellaan yhteisiin sekä valinnaisiin oppiaineisiin, jotka yhdessä koulun tapahtumien kanssa näkyvät koulun toimintakulttuurissa. (POPS 2014, 26.)

Edellisessä mainittua aihetta perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (POPS 2014) sivutaan laaja-alaisen osaamisen käsitteellä, joka rakentuu taitojen, tietojen, asenteiden ja arvojen muodostana kokonaisuutena. Laaja-alainen osaaminen on kuvattu seitsemässä eri osassa: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), kulttuurinen osaaminen, vuorivaikutus ja ilmaisu (L2), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), monilukutaito (L4), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5), Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7). Eri oppiaineiden oppiainekuvauksissa korostetaan tavoitteita, joilla on yhteys näihin laaja-alaiseen osaamisen osa-alueisiin. Perusopetuksen tehtävä on valmistaa oppilaita tulevaisuutta ja jatkokoulutusta varten yleissivistävästi oppilaiden itse oppien rakentamaan elämänsä oppimisen keinoin. Laaja-alainen oppiminen valmistaa oppilaita alati muuttuvan maailman haasteita varten. (POPS 2014, 20-24.)

”Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteko sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.” (POPS 2014, 20.)

2.2 Peruskoulun musiikin opetussuunnitelma

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014) sisältää myös musiikin opetukseen liittyvät suunnitelmat ja tavoitteet. Perimmäisenä tavoitteena musiikin opetukselle on antaa oppilaalle innostusta ja edellytykset kokeilla uusia ja monipuolisia musiikillisia toimia. Oppilaan tulee ymmärtää, että musiikki on kulttuurissamme pysyvä käsite, joka kuitenkin sisällöltään elää jatkuvasti ajan mukana. On myös tärkeää ymmärtää, että musiikki ei silti ole samanlaista kaikissa yhteiskunnissa tai kulttuureissa. (POPS 2014, 141.)

Oppiaineena musiikin tehtävä on tuoda musiikki ja kaikki siihen liittyvä toiminta lasten ja nuorten elämään niin koulussa, kuin myös vapaa-ajalla. Oppilaiden kokonaisvaltaista musiikin osaamista pyritään kehittämään, sillä osaaminen johdattaa heidät elinikäisen musiikin harrastamisen pariin ja herättää arvokkaita ajatuksia musiikista kulttuurisena kokonaisuutena. Tavoitteena on, että oppilas kokee musiikin syvimpiä olemuksia omalla kohdallaan, mutta myös ryhmän jäsenenä. (POPS 2014, 141.)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin (2014) sisältyvässä musiikin opetussuunnitelmassa mainitaan “toiminnallinen musiikinopetus sekä -opiskelu”, jotka kuvaavat hyvin musiikinopetuksen uutta suuntaa. Tavoitteena on siis kehittää oppilaiden musiikillista osaamista tekemisen kautta, mikä parantaa ymmärryksen kehittymistä ja yhteistyössä toimimisen kykyä. Opetukseen sisällytetään teemoja myös musiikin ulkopuolelta sekä eri oppiaineista oppilaiden toiveet ja kiinnostuksen kohteet huomioon ottaen. Toimintaa ei harjoiteta pelkästään musiikin tunneilla, vaan musiikillista toimintaa yhdistetään koulun tapahtumiin ja juhliin, sekä koulun ulkopuolella tapahtuvaan toimintaan. Musiikinopetuksessa keskitytään monipuolisuuteen, joka edesauttaa oppilaiden omaa ilmaisu- ja oivalluskykyä. Oppilaille tarjotaan säännöllisesti mahdollisuus musiikilliseen toimintaan, säveltämiseen ja myös muuhun luomistyöhön musiikin parissa. (POPS 2014, 141.)

Musiikki on oppiaineena varsin monipuolinen. Opetukseen liittyvän musisoinnin ja musiikin kuuntelun avulla oppilas muodostaa itselleen omaa musiikillista identiteettiään. Musiikilliset taidot harjaantuvat ohjatuilla harjoituksilla ja opetuksen toimivuus perustuu opittujen asioiden kertaamiseen. Musiikin tunneilla oppilaalla on mahdollisuus kehittää taitojaan myös sosiaalisesti, sillä soittaminen ja laulaminen tapahtuvat oppitunneilla yhdessä muiden kanssaoppijoiden kanssa. Yleishyödyllisten asioiden, kuten kulttuuristen ja taidollisten erilaisuuksien hyväksyminen ja arvostus kehittyvät samalla. Viime vuosien vauhdikas teknologian kehittyminen on antanut kouluille mahdollisuuden tutustuttaa oppilaita myös musiikkiteknologian pariin. (POPS 2014, 141-142.)

Muutoksena edelliseen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin (POPS 2004) on se, että vuoden 2014 musiikin opetussuunnitelman tavoitteet ja sisällöt jaetaan kahden luokkakokonaisuuden sijaan kolmeen luokkakokonaisuuteen. Perusopetuksen opetussuunnitelmaan perusteissa (2004) tavoitteet ja sisällöt käsiteltiin kahdessa osassa vuosiluokkien 1–4 sekä 5–9 mukaan, kun taas perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteissa (2014) musiikinopetuksen tavoitteet ja sisällöt käsitellään kolmessa osassa vuosiluokkien 1–2, 3–6 sekä 7–9 mukaan (POPS 2014, 26).

Luokilla 1–2 musiikinopetuksen toiminta, kuten laulaminen, soittaminen, kuuntelu ja musiikkiliikunta painottuvat yhdessä tekemiseen, myönteisen musiikkisuhteen luomiseen ja luovaa musiikillista ajattelua ja ymmärrystä kehittämään. Tavoitteisiin liittyvissä sisällöissä on tärkeää oppia hahmottamaan musiikillisia peruskäsityksiä tämän ikäisille lapsille soveltuvassa ympäristössä ja iloa tuottavassa toiminnassa. (POPS 2014, 141-142.)

Luokilla 3–6 musiikinopetuksen tavoitteet ja sisällöt ovat alempien luokka-asteiden tasoon nähden paljon laajempia. Musiikillisten perusasioiden syventämiseksi oppilaita ohjataan tunnistamaan musiikista erilaisia sävyjä ja vivahteita ja vielä tulkitsemaan niitä sekä yksin, että ryhmässä toimien. Oppilaiden tulisi hahmottaa omia laajentuneita musiikillisia tietoja ja taitoja kokonaisuutena, joka antaisi tilaa mielikuvituksen ja luovuuden käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa otetaan myös mukaan oppilaiden kokemukset ja havainnot musiikin opetuksen sisältöjen ymmärtämisen työkaluna. (POPS 2014, 263-266.)

Selkeänä tavoitteellisena erona vuosiluokkiin 1–2 nähden mainitaan luokkien 3–6 kohdalla musiikillisten taitojen kuten laulamisen, soittamisen, säveltämisen ja kuuntelemisen kehittäminen. Tutustuminen ja kyseisten taitojen kokeminen ei enää riitä. Opetuksen tavoitteissa oppilalta odotetaan taitoa jäsenellä oppimia asioitaan sekä kertomaa niistä. Vuosiluokkien 1–2 sekä 3–6 opetuksen tavoitteissa suuri ero syntyy arvioinnin alueella. Molemmissa tavoitteissa painotetaan arvioinnin ja palautteen rohkaisevaa sekä positiivista luonnetta. Kuitenkin 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten annettava numero on arvioitava valtakunnallisia arviointikriteerejä käyttäen. (POPS 2014, 263-266.)

Musiikin harrastamiseen liittyen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (POPS 2014) on musiikinopetuksen sisällössä mainittu myös musiikki oppilaan omassa elämässä. Musiikinopetuksen sisältöjen kolmannessa kohdassa painotetaan oppilaiden omia kokemuksia ja havaintoja musiikista. Musiikin tekeminen eri ympäristöissä kuten koulussa ja koulun ulkopuolella nähdään tärkeäksi. Opetuksen tavoitteena on rohkaista oppilasta osallistumaan musisointiin ja ohjata luontevaan äänenkäyttöön. (POPS 2014, 263.) Edellä mainitut ohjeistukset koulun musiikinopetuksen sisältöihin ja tavoitteisiin liittyen selkeästi viittaavat koulun ulkopuolisen musiikin harrastamisen tukemiseen.

Luokilla 7–9 musiikinopetus ei keskity pelkästään kehittämään oppilaiden musiikillisia tietoja ja taitoja, vaan se antaa oppilaalle mahdollisuuden laajentaa näitä alueita itsenäisesti. Opetuksessa musiikin perusasioita kerrataan ja kehitetään, sekä oppilaita ohjataan analysoimaan musiikin aiheuttamia tunteita ja kokemuksia. Jopa kriittiseen sävyyn. Opetuksen tavoitteisiin liittyvissä sisällöissä perusajatuksena on oppilaan monipuolinen musiikillinen toiminta sisältäen yksin ja yhdessä tuotettua laulamista, musisointia, liikkumista, improvisointia, säveltämistä ja musiikkiteknologista toimintaa. Opetuksessa oppilaille on tilaa kehittää omia musiikillisia taitoja ratkaisujen ja ideoiden muodossa, mikä mahdollistaa kehittämään musiikillista tulkintaa. Oppilaiden toiveet opetuksen sisällössä huomioidaan käytettävissä olevan musiikillisen ohjelmiston kasaamisessa ja heillä on myös mahdollisuus oman oppimisen suunnittelemiseen sekä arviointiin. (POPS 2014, 422-425.)

Peruskoulun musiikinopetuksen opetussuunnitelman sisällöissä ja tavoitteissa tuetaan oppilaiden koulun ulkopuolista harrastusta myös oppimisen saralla (POPS 2014, 423).

Musiikin oppiminen vaatii järjestelmällistä ja kurinalaista työtä. Kurinalaisuus vaatii motivaatiota ja motivoitunut harrastaja osaa puolestaan tehdä valintoja musiikillisten asioiden hyväksi, kuten suunnata tarkkaavaisuutensa musiikin oppimiseen ja toimia pitkäjänteisesti sen hyväksi (Ahonen 2004, 154). Musiikin perusopetuksen tavoitteena on ohjata oppilasta kehittämään musiikillisia taitojaan harjoittelun avulla sekä asettamaan omalle oppimiselleen tavoitteita. Tähän liittyy vahvasti myös oppilaan tarve oppia arvioimaan omaa edistymistään suhteessa tavoitteisiin. (POPS 2014, 423.)

Koko elämän mittaista musiikin harrastamista ajatellaan musiikin perusopetuksen opetussuunnitelmassa ottamalla huomioon oppilaiden hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa. Ilman kuuloa ja tervettä äänenkäyttöä on musiikin harrastaminenkin vaikeaa. Oppilaita ohjataan huolehtimaan kuulostaan sekä muusta turvallisuudesta musisointi- ja ääniympäristössä. Siihen kuuluu erilaisten musiikkilaitteiden oikeaoppinen järkevä käyttäminen luokassa sekä sopivasta äänenpainetasosta huolehtiminen. (POPS 2014, 425.)

2.3 Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (TPOPS 2005) on useiden eri taiteen alojen opetuksen toimintaan taiteen perusopetuslain (633/1998) ja –asetuksen (813/1998) mukaan luotu malli, jonka pohjalta myös musiikkia opetetaan. Taiteen perusopetuksen mukaan toimivien musiikkioppilaitoksien on noudatettava opetushallituksen antamia opetussuunnitelmien perusteita ja olla poikkeamatta niistä. Koulutuksen järjestäjien tulee laatia ja hyväksyä omat opetussuunnitelmansa taiteen perusopetuksen perusteiden mukaan. Musiikin lisäksi taiteen perusopetuksen perusteiden alle kuuluvia taiteenaloja ovat sanataide, tanssi, sirkus- ja teatteritaide, arkkitehtuuri, audiovisuaalinen taide, kuvataide ja käsityö. (TPOPS 2005.)

Taiteen perusopetuksen perusteissa (TPOPS 2005) musiikinopetus jakautuu yleiseen ja laajaan oppimäärään. Musiikin laajan oppimäärän perusteet (2002) on niin ikään taiteenperusopetuslain (633/1998) ja –asetuksen (813/1998) mukaan luotu malli. Se poikkeaa sisällöltään, tavoitteiltaan ja arvoiltaan hieman yleisestä oppimäärästä. (TPOMLOPS 2002.)

2.4 Musiikin yleisen oppimäärän perusteet

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (TPOPS 2005) musiikin yleisen oppimäärän kohdalla tavoitteena on mahdollistaa oppilaille musiikista jopa elinikäinen harrastus, ja siten hyvä suhde musiikkiin. Yleisen oppimäärän opiskelussa korostuu ilo musiikin harrastamiseen ja opetuksen tavoitteet muokataan oppilaan omien tunteuksien mukaan. Opetuksessa keskitytään myös edistämään oppilaan luovuutta sekä sosiaalisuutta, jota yhdessä tekemisen avulla mahdollistetaan. Musiikin yleisen oppimäärän tehtävänä on säilyttää ja kehittää kansallista musiikkikulttuuria laaja-alaisen sekä yleissivistävän opetuksen avulla. (TPOPS 2005.)

Musiikin yleisen oppimäärän oppilaitoksissa musiikinopintoja voi suorittaa kahdella tavalla. Opinnot rakentuvat joko niin, että valitaan yksi opintokokonaisuus, joka suoritetaan syvällisesti ja perusteellisesti tai niin, että opinnot koostuvat useasta eri opintokokonaisuudesta, jotka laajentavat oppilaan osaamista musiikin parissa.

Opintokokonaisuuksien keston määrittelee koulutuksen järjestäjä, mutta oppilas itse tekee oman opiskelusuunnitelmansa. Oppilas voi koota opinnot joko yhdestä tai useasta opintokokonaisuudesta. (TPOPS 2005.)

Musiikin yleisen oppimäärän mukaisiin opintokokonaisuuksiin kuuluvat yksinlaulu, kuoro tai lauluyhtye, yhteismusisointi, soitinopinnot, musiikin tuntemus, musiikin teoria ja säveltäminen, vapaa säestys, musiikkiteknologia, maailmanmusiikki ja viimeisenä taiteidenvälisyys. Jokaisella opintokokonaisuudella on omat keskeiset tavoitteet ja sisällöt, jotka monipuolisia työtapoja hyödyntäen tukevat oppilaan oppimista ja musiikin eri alueiden ja aiheiden yhdistämistä toisiinsa. Keskeisien tavoitteiden ja sisältöjen osalta opetuksessa tulee ottaa huomioon ohjelmiston laatiminen niin, että se koostuu eri aika- ja tyylikausista, suomalaisesta musiikista sekä nykymusiikista. (TPOPS 2005.)

Tavoitteena on antaa oppilaille valmiuksia monipuoliseen musiikilliseen tuottamiseen. Siihen päästään ohjaamalla oppilaita keskittymään omaan ja itsenäiseen työskentelyyn itsearviointia unohtamatta. Oppilaita rohkaistaan osallistumaan myös yhteismusisointiin sekä erilaisiin esiintymistilaisuuksiin. Oppilaita ohjataan tutustumaan myös ympärillä olevaan musiikilliseen kulttuurielämään kuulijanakin, sillä musiikin kuuntelulla on iso osa musiikillisessa ymmärtämisessä ja oppimisessä. (TPOPS 2005.)

2.5 Vapaa sivistystyö

Musiikinopiskelua on tarjolla hyvin laajasti Suomessa ja vapaan sivistystyön piiriin kuuluvia oppilaitoksia sijaitsee ympäri maamme. Vapaan sivistystyön kuvauksessa (2017) vapaa sivistystyö eroaa musiikin perusopetuksesta ja taiteen perusopetuksen musiikin yleisestä oppimäärästä sen lainsäädännöllisesti vapaan opetussisällön perusteella. Olennainen piirre vapaan sivistystyön toiminnassa on, että se ei tähtää tutkintoihin, vaan keskittyy yksilöiden monipuoliseen kehittymiseen sekä yhteiskunnalliseen toimintakykyyn elinikäisen oppimisen periaatteen avulla. (Vapaa sivistystyö 2017.) Vapaalle sivistystyölle on säädetty laki vuonna 1998 eduskunnan toimesta:

”Vapaan sivistystyön tarkoituksena on elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta tukea yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisöissä sekä edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja moniarvoisuuden toteutumista suomalaisessa yhteiskunnassa.” (Laki vapaasta sivistystyöstä 1998/632).

Vapaan sivistystyön musiikinopetusta tapahtuu kansaopistoissa sekä kansalais- tai työväenopistoissa. Opetuksen sisällöt ja tavoitteet luodaan oppilaitoksien ylläpitäjien, kuten kuntien, kuntayhtymien, yhdistyksien, säätiöiden sekä osakeyhtiöiden päätöksien perusteella. Opinnot vapaan sivistystoiminnan oppilaitoksissa ovat luonteeltaan yleissivistäviä sekä harrastustavoitteisia. Opiskelutahti vaihtelee satunnaisesta iltaopiskelusta intensiivikursseihin tai päivän mittaisiin lyhytkursseihin. Kansanopistojen toiminnassa painottuvat kuitenkin pitkäkestoiset ja lukuvuosi tyyppiset vapaatavoitteiset opinnot. (Vapaa sivistystyö 2017.)

Vapaan sivistystyön oppilaitoksien opiskelijaan yhdistetään useimmiten yleissivistävyyttään kehittävä työssäkäyvä aikuinen. Vapaa sivistystyö on perinteiltään kuitenkin kauan ollut myös nuorison kasvatustyön kehittäjä. Tavoitteena on ollut mahdollistaa lasten ja nuorten persoonallisuuden monipuolistuminen ja erilaisten tietojen sekä taitojen opetus. (Niemelä & Sallila 2002, 15-16.)

Vaherva ym. (2007) ovat tutkineet vapaan sivistystyön vaikuttavuutta ja suuntaviivaopintoja. Tutkimuksessa otettiin selvää, miten vapaan sivistystyön oppilaitokset omasta mielestään

eroavat muista saman työmuodon oppilaitoksista. Vastausvalikoimasta muodostui runsaan kirjava ja vaihteleva joukko. Osa opistoista korosti keskittyvänsä vapaan sivistystyön lain mukaiseen yleissivistävään koulutukseen, joka ei mitenkään liity ammatilliseen koulutukseen. Osa opistoista korosti kuitenkin koulutuksensa tason olevan korkeakoulutasoista ja osa opiston opetuksen tieteellistä näkökulmaa. Muutama opisto korosti tiivistä yhteistyötä vapaan sivistystyön ja ammatillisen koulutuksen välillä. Toisaalta joillakin opistoilla ei ollut lainkaan pitkiä vapaan sivistystyön linjoja. Vastauksista muutamalla opistolla esiin nousi myös lain edellyttämän internaattitoiminnan vahva tilanne. (Vaherva ym. 2007, 61-63.)

3 MUSIIKIN HARRASTAMINEN

Normaalisti vapaa-ajan aikana harjoitettua toimintaa kutsutaan harrastamiseksi. Musiikin harrastaminen voi olla kiireisen arjen keskellä henkistä virkistäytymistä ja vastapainoa työnteolle. Musiikin harrastamisesta ja tavoitteellisesta musiikinopiskelusta on muodostunut länsimaiseen kultuuriin kuuluva ilmiö (Kosonen 2010, 295).

Musiikki on kuulunut suosituimpien harrastuksien joukkoon. Musiikillinen ympäristö eli perhe, kaveripiiri sekä opettajat mielipiteineen vaikuttavat musiikista kiinnostumiseen sekä harrastuksen aloittamiseen. (Ahonen 2004, 143–146.) Musiikin harrastamisessa on yleensä kyse siitä, että koulun ulkopuolelle jäävä vapaa-aika käytetään musiikin parissa. Sitä voi olla tavoitteellinen laulu- ja soittotaitojen kehittäminen ryhmässä tai yksin. Musiikkiteknologian kehitys on saanut nuoret ihmiset harrastamaan musiikkia itsenäisesti ja aktiivisesti, jopa instituutioiden ulkopuolella. (Kosonen 2009, 157–158.) Yhteiskunnallinen ja taloudellinen tilanne on mahdollistanut yhä useamman kiinnostuneen musiikin harrastusten pariin (Kosonen 2001, 128).

Vanhempien musiikillisella taustalla ja kodilla on suuri vaikutus lapsen musiikilliseen kehitykseen jo ennen lapsen syntymää. Yhä nuorempia lapsia viedään harrastusten pariin, mikä on seurausta vanhempien aktiivisuudesta, sitoutumisesta ja tukemisesta. Vanhemmat eivät kuitenkaan harrasta lapsiansa puolesta, vaan yleensä harrastaminen alkaa, kun lapsi itse kiinnostuu siitä. Lapsille ominaista on spontaani kokeilunhalu, ja harrastukseksi valikoituvat yleensä mieluisat harrastukset, joita usein ovat musiikilliset harrastukset. (Kosonen 2009, 160.)

Musiikkia harrastetaan ohjatusti kouluissa ja oppilaitoksissa sekä omatoimisesti kotona. Kososen (1996) mukaan seurauksena voi olla useampia ”musiikkimaailmoja”, eli musiikkioppilaitoksien virallinen musiikkimaailma sekä vapaa-ajan rento musiikkimaailma luovat omat kokonaisuutensa. Ne voivat parhaimmillaan täydentää ja rikastuttaa nuorten musiikin harrastamista sekä musiikillisten taitojen kehittymistä. Erilaiset ja uudet kokemukset musiikin parissa voivat antaa lisää motivaatiota harrastamiselle. Musiikkimaailmojen välille voi syntyä negatiivisia ristiriitoja omien tunteiden suhteen kuten, mikä on sallittua

mieltymystä ja mikä ei. (Kosonen 1996, 44.)

3.1 Musiikillinen toiminta koulussa

Kouluikäiselle lapselle musiikillisen kehityksen tukea tarjoaa vanhempien lisäksi myös peruskoulun musiikinopetus sekä musiikinopettaja (Kosonen 2009, 159). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (POPS 2014) kerrotaankin, mikä tehtävä musiikinopetuksella olisi oppilaan musiikillisen kehityksen tukemisessa. Perimmäisenä tavoitteena musiikin opetukselle on antaa oppilaalle innostusta ja rohkeutta kokeilla uusia ja erilaisia musiikillisiä toimia, jotka tukevat oppilaan kokonaisvaltaista kasvamista. (POPS 2014.)

Musiikkia harrastetaan kotona, mutta musiikillinen toiminta koulussa ei merkittävästi eroa muusta musiikin harrastamisesta. Koulun musiikinopetuksen ja musiikinopettajan vaikutusmahdollisuudet oppilaiden musiikillisten tietojen ja taitojen jalostamiseen on tärkeä musiikkikasvatuksen tehtävä. Tähtäimenä on lisätä oppilaiden kiinnostusta musiikin harrastamiseen jo koulussa, mutta myös sen ulkopuolella. (Kosonen 2009, 157.) Kososen (1996) mielestä koulun musiikinopetus on kuitenkin hankalan tilanteen edessä, kun puhutaan oppilaiden musiikin harrastamisen tukemisesta. Koulujen kerhotoiminta on säästöjen myötä tyrehtynyt ja musiikin kurseja ei ole liiemmin tarjolla. Koulun musiikinopetuksen on vaikea tarjota virikkeitä niille, jotka eivät ole harrastaneet musiikkia koulun musiikinopetuksen ulkopuolella. (Kosonen 1996, 3.)

Koulu voi olla monella se paikka, jossa varsinainen kiinnostuminen musiikin harrastamista kohtaan syntyy. Kososen (1996) mukaan soittamisen aloittamiseen voi riittää pelkkä uteliaisuus. Mahdollisuus uuden asian kokemiseen ja kokeilemiseen on tärkeää, ajatellen nuorien elämän eri vaiheita sekä tulevaisuutta. Jotkut koetut asiat ovat mielekkäämpiä kuin toiset ja mielekäs toiminta jatkuu tulevaisuudessa. Pysyvämpi toiminta ja siinä kehittyminen vaatii, että motivaatio säilyy samana tai jopa kasvaa entisestään. Nuorilla käy helposti myös niin, että kokeillaan erilaisia harrastuksia aluksi hyvinkin kiinnostuneesti, mutta pian motivaatio laskee ja harrastus jää. (Kosonen 1996, 66.) Jostain on kuitenkin saatava kipinä musiikkiharrastuksen aloittamiselle ja koulun musiikintunnit ovat todennäköinen paikka siihen.

Juvosen (2000) mukaan koulussa musiikkitoimintaan osallistuminen oli melko positiivista ja mielekästä. Tutkimuksen tulosten perusteella koulun musiikkitoiminta oli tuttua ja mielekästä sekä ilmapiiri koulun musiikin tunneilla leppoisa. Oppituntien mielimusiikkia kysyttäessä rock- ja iskelmämusiikkia pidettiin mieluisimpana, myös senhetkinen nykymusiikki oli pidettyä, ja lastenlaulut olivat osalle suosikkeja. (Juvonen 2000, 153–155.)

Opetushallituksen teettämässä koulutuksen seurantaraportissa (Laitinen, Hilmola & Juntunen 2011) tutkittiin perusopetuksen musiikin oppimistuloksia sekä myös musiikin harrastustoimintaa koulussa. Musiikinopetus ei ole ainoa musiikin harrastamista muistuttava toiminta koulussa, vaan monet oppilaat käyttivätkin välituntien ajan hyväksi musiikin harrastamiselle. Kouluissa järjestetään myös ohjauttua harrastustoimintaa kuten kuoroa sekä yhtye- ja orkesteritoimintaa, johon oppilaat osallistuivat. Lähes puolet tutkimukseen osallistuneista oppilaista olivat toimineet musiikin parissa välituntisin sekä esiintyneet koulun juhlissa ja tapahtumissa. Myös juhlien, konserttien ja musikaalien valmisteluun osallistuneita oppilaita löytyi tuloksien mukaan. (Laitinen, Hilmola & Juntunen 2011, 57.)

Mari Karppinen (2007) tutki pro gradu -tutkielmassaan musiikinopettajan mallivaikutusta ja tutkimuksen tuloksissa korostui opettajan ammattitaito, sekä arvostus sitä kohtaan. Hyvä opettaja saa oppilaat motivoitumaan tarvittaessa pitkävetiseenkin aiheeseen. Oppilaiden mielestä hyvä musiikinopettaja on musikaalinen, omaa hyvän sävelkorvan sekä hallitsee monia eri soittimia. Tutkimus osoitti myös, että opettajalle itselleen on tärkeää nähdä opetuksen tuloksia ja oppilaiden oma halu musisoida motivoi musiikinopettajaa työssään. (Karppinen 2007, 36-47.)

3.2 Koulun ulkopuolinen musiikin harrastaminen

Juvonen (2000) toteaa tutkimuksessaan, että koulun ulkopuolella musiikkia harrastettiin useissa muodoissa erittäin runsaasti. Tutkimuksessa paljastui, että monilla oppilailla oli useita eri musiikin harrastamismuotoja vapaa-ajallaan. Suosituinta toimintaa oli ollut musiikkiopisto-opiskelu. Kuorotoiminta, orkesterisoitto, soitinopinnot sekä bänditoiminta olivat myös erittäin tavallista musiikillista toimintaa nuorilla. (Juvonen 2000, 158–159.)

Kososen (1996) mukaan nuorten musiikin harrastuneisuutta ja sen motivaatiota ohjaa musiikilliset odotukset ja arvot. Musiikilliset merkitykset ja mieltymykset muodostuvat nuorten kuluttamasta musiikista. Mielekkään toiminnan avulla myös omaan soittamiseen ja musiikin harrastamiseen syntyy merkityksiä. (Kosonen 1996, 41.) Soittamisen aloittamiseen riittää spontaani kiinnostus toimintaa kohtaan, mutta soittotaitojen ja muidenkin musiikin harrastamismuotojen opetteluun tarvitaan pidempiaikaista kiinnostusta. Motivaation ylläpitämistä varten nuorten on saatava onnistumisen kokemuksia, jotka lisäävät kiinnostusta. (Kosonen 1996, 66.)

Musiikin harrastamisessa oppiminen on läsnä. Musiikissa oppimista tapahtuu musiikin kuuntelussa, laulamissa, soittamisessa, tanssimisessa, improvisoinnissa, nuottien lukemisessa ja säveltämisessä (Ahonen 2004, 13–27). Musiikki, kuten kaikki muutkin oppimisen myötä kehittyvät asiat saavat vaikutuksensa eri asioista: opetusmenetelmistä, sosiaalisista tekijöistä, harjoittelusta ja motivaatiosta (Ahonen 2004, 3). Selkeät, haasteelliset tavoitteet lisäävät musiikillista oppimismotivaatiota (Anttila & Juvonen 2006, 35). Innostuksen musiikin harrastamiselle luo motiivi oman suoriutumisen ja arvomaailman näkökulmista (Ahonen 2004, 142).

Motivaatio selittää myös musiikin oppimista, sillä motivoitunut harrastaja osaa tehdä valintoja musiikillisten asioiden hyväksi. Motivoitunut harrastaja keskittyy musiikin oppimiseen ja harjoittelee pitkäjänteisesti tavoitteensa saavuttamiseksi. Motivoitunut harrastaja on innokas ja halukas tarttumaan vaativiinkin haasteisiin. Myönteisen asenteen ja kiinnostuksen herättäminen musiikkia kohtaan onkin myös koulujen musiikinopetuksen tavoite. (Ahonen 2004, 154.) Kosonen on tutkinut nuorten soittoharrastuksen motivaatiota sekä taustatekijöitä tutkimuksissaan (Kosonen 1996; Kosonen 2001) ja tulokset osoittivat harrastajan oman kiinnostuksen musiikkiin olevan peruslähtökohta musiikkiharrastukselle. Harrastuksen tärkeimpiä puolia ovat soittamisesta saatavat nautinnot, ilot ja elämykset. (Kosonen 2010, 207.) Kosonen kertoo soittamisen motivaation muodostuvan musiikillisista, vuorovaikutus- sekä suoritus- ja saavutusmotiiveista. Motivoituneen soittajan on mahdollista päästä hurmioituneeseen flow-kokemuksen tilaan, jolloin aika ja paikka unohtuu. Tällaisen tapahtuman Kosonen kuvaa optimaaliseksi soittamiskokemukseksi ja sen voi saavuttaa joko

yksin tai yhdessä soittaen. (Kosonen 2010, 304-305.)

Monilla musiikkia vapaa-aikanaan harrastavilla on suuri arvostus koulun musiikinopetusta sekä opettajan ammattitaitoa kohtaan. Heidän kohdallaan oppituntien mielisyys ja hyödyllisyys johtuvat useimmiten tuntien sisällöistä. Omitut kappaleet ja muut materiaalit ovat saaneet käyttöä myös vapaa-ajalla, mikä tarkoittaa, että opetuksen perimmäisessä tarkoituksessa on onnistuttu. (Kosonen 2009, 161.)

3.3 Innostus musiikin harrastamista kohtaan

Tämän tutkielman tekemiseen sain innostuksen aiemmin tekemstäni kandidaatintutkielmasta. Kandidaatintutkielmassa otin selvää peruskoulun vuosiluokkien 6 ja 8 oppilaiden innostuksesta musiikin harrastamista kohtaan. Kandidaatintutkielman aineiston keräsin keväällä 2015 jyvaskyläläisestä peruskoulusta. Aineistonkeruu tapahtui kyselylomakkeen avulla. Vastanneita oli yhteensä 33, joista 6. luokkalaisia oli 13 ja 8. luokkalaisia 20. (Mäkelä 2015.)

Kolmessa ensimmäistä kysymyksessä sai valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon. Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin, missä oppilas harrastaa musiikkia. 8. luokkalaista 90% koki harrastavansa musiikkia sekä koulussa, että kotona. Loput 5% 8. luokkalaisista kävivät ottamassa tunteja myös musiikkiopistossa. 6. luokkalaisilla vallitsi samanlainen ilmapiiri musiikin harrastamista kohtaan. Heistä 92% kertoi harrastavansa musiikkia koulussa ja sen lisäksi täydet 100% kotona vapaa-ajalla. Musiikkiopistolaisia ei tällä luokalla ollut. (Mäkelä 2015.)

Toinen kysymys selvitti, miten oppilas harrastaa musiikkia. 6. - ja 8. luokkalaisista 100% kertoi kuuntelevansa musiikkia vapaa-ajallaan. 6. luokkalaisilla toiseksi yleisin musiikin harrastamisen muoto oli soittaminen ja sitä harrasti 69% heistä. 8. luokkalaisilla soittaminen oli kolmanneksi suosituin harrastamisen muoto ja 50% oppilaista kertoi harrastavansa sitä. 8. luokkalaisille soittamista mielekkäämpää oli laulaminen, sillä sitä kertoi harrastavansa 60% oppilaista. 6. luokalla laulamista harrasti 54% oppilaista. Äänittäminen oli oppilaille vieras harrastusmuoto sillä vain 8. luokkalaisista 5% piti äänittämistä harrastuksenaan, eikä 6. luokkalaisista kukaan vastannut tähän kohtaan. Viimeisenä kohtana harrastusmuodoissa oli jokin muu musiikkiteknologinen toiminta, esimerkkinä iPad-työskentely. Musiikkiteknologista toimintaa oppilaat pitivät yleisesti vieraana musiikin harrastamisen muotona. 8. luokkalaiset eivät pitäneet tällaista musiikin harrastamisen muotoa harrastuksenaan, mutta 6. luokkaisista 15 kertoi harrastavansa musiikkiteknologian avulla. (Mäkelä 2015.)

Kyselyn kolmannessa kysymyksessä tarkoituksena oli löytää oppilaiden innoittajia musiikin

harrastamiseen. Ensimmäistä vaihtoehtoa eli koulua ja opettajaa piti innoittajanaan 8. luokkalaista 45% ja 6. luokkalaista 23%. Toista vaihtoehtoa eli lempiartistia tai -bändiä innoittajanaan piti 8. luokkalaisista 65% ja 6. luokkalaisista 54%. Kolmannessa kohdassa vaihtoehtona oli media, joka pitää sisällään radion, television ja Internetin. Mediaa piti innostajanaan 8. luokkalaisista 55% sekä 6. luokkalaisista jopa 85%. (Mäkelä 2015.)

Neljäs kysymys ei enää antanut mahdollisuutta vastata useaan kohtaan. Kysymys koski tulevaisuuden näkymiä musiikin harrastamiselle. Ensimmäistä vaihtoehtoa eli myönteistä vastausta musiikin harrastamisen jatkumiselle tulevaisuudessa piti todennäköisenä 8. luokkalaisista 55% ja 6. luokkalaisista 39%. Toisena vaihtoehtona olikin kieltävä suhtautuminen musiikin harrastamiseen tulevaisuudessa ja 8. luokkalaisista 15% sekä 6. luokkalaisista 15% pitivät sitä todennäköisenä. Viimeinen vastausvaihtoehto ei ottanut kantaa kysymykseen ja 8. luokkalaisista 30% sekä 6. luokkalaisista 46% olivat vielä epävarmoja oman musiikin harrastamisensa jatkuvuuden suhteen. (Mäkelä 2015.)

Viidennessä ja viimeisessä kysymyksessä päätin ottaa selvää oliko kyselyyn vastanneilla oppilailta innokkuutta tekemään musiikista itselleen ammattia. 8. luokkalaisista 15%:lla oli tavoitteenaan ammatti musiikin parissa, kun taas 55% oli sitä mieltä, että he eivät halua musiikista ammattiaan. Loput 30% 8.luokkalaisista eivät olleet varmoja tämän asian suhteen. 6. luokkalaisista 7,7% piti todennäköisenä ammattia musiikin parissa, kun taas 77% olivat sitä mieltä että musiikista ei tule heidän ammattiaan. Loput 15% 6. luokkalaista eivät olleet varmoja vielä ammatista musiikin parissa. (Mäkelä 2015.)

Kysely haki vastauksia peruskouluikäisten nuorten musiikin harrastamisen innostuneisuuteen. Tutkimuksen tulokset osoittivat musiikin harrastamisen olevan nuoria innostava ja positiivinen asia. Lähes kaikki kyselyyn vastanneista oppilaista kokivat harrastavansa musiikkia joko koulussa tai kotonaan. Musiikin kuuntelu oli suosituinta musiikillista toimintaa vastaajien keskuudessa. Seuraavaksi suosituimpana harrastusmuotona oppilaiden keskuudessa oli laulaminen ja instrumenttien soittaminen. (Mäkelä 2015.)

Tuloksista ilmenee, että oppilaiden suurimpana innostaja musiikkiin ovat lempiartistit sekä – yhtyeet. Innokkuuta lisäsi reilusti myös internetin, television ja radion vaikutus. Yli

kolmannes vastaajista oli sitä mieltä, että musiikinopettajalla sekä koululla on selvä merkitys musiikin harrastamisen innostuneisuuteen liittyen. Kyselyssä selvitin myös oppilaiden musiikin harrastamisen jatkumista koulun ulkopuolella sekä myöhemmässä elämässä. Noin puolet vastaajista olivat varmoja, että musiikin harrastaminen tulee olemaan osa heidän elämäänsä jatkossakin. (Mäkelä 2015.)

Kandidaatintutkielman tutkimuksen tulokset osoittivat, että musiikin harrastaminen on vahvasti läsnä peruskouluikäisten oppilaiden arjessa. Kyselyssä selvitin koulun musiikinopetuksen ja -opettajan vaikutusta oppilaiden musiikin harrastamiseen. Tutkimuksesta ilmeni, että musiikinopetuksella ja -opettajalla on vaikutusta oppilaiden musiikin harrastuneisuuteen. Halusin kuitenkin selvittää yhä tarkemmin koulun musiikinopetuksen vaikutuksia musiikin harrastuneisuuteen oppilaiden keskuudessa, joten jatkotutkimukselle oli tarvetta. (Mäkelä 2015.)

4 TUTKIMUSASETELMA

4.1 Tutkimuksen tehtävä ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen tehtävä oli ottaa selvää erään jyvaskyläläisen yhtenäiskoulun 7. luokkalaisten oppilaiden ajatuksista musiikinopetukseen sekä musiikin harrastamiseen liittyen. Aineistonkeruu tapahtui kyselyn ja haastatteluiden avulla. Halusin saada selville 7. luokkalaisten oppilaiden harrastuneisuuden musiikin parissa. Tarkoituksena oli myös selvittää, onko koulun musiikinopetuksella innostavaa vaikutusta musiikin harrastamiseen. Kyselylomaketta tukemaan laadin haastattelun, jonka pidin kahdelle kyselyyn osallistuneelle ja haastatteluun suostuneelle 7. luokkalaiselle oppilaalle.

Kyselylomakkeessa haettiin vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Harrastatko musiikkia?
2. Tukeeko koulun musiikinopetus musiikin harrastamista?

Haastattelussa pyrin tarkentamaan kyselylomakkeen tutkimuskysymyksiä:

1. Millä on ollut suurin vaikutus musiikkiharrastukseksi aloittamiseen?
2. Kuinka musiikintunnit eroavat omasta musiikkiharrastuksestasi?

4.2 Tutkimusmenetelmä

Keräsin tutkimusaineistoa laatimani kyselylomakkeen avulla (ks. liite 1). Kyselylomakkeella selvitin 7. luokkalaisten oppilaiden musiikin harrastuneisuutta sekä kokemuksia koulun musiikinopetuksen ja musiikin harrastamisen yhteyksistä. Kyselylomake muodostui kymmenestä kysymyksestä, jotka liittyivät peruskoulussa järjestettävään musiikinopetukseen. Niistä yhdeksän ensimmäistä kysymystä oli muotoiltu niin, että ne edellyttivät oppilaalta jonkinlaista vastausta. Viimeisen kysymyksen vastaustarve oli riippuvainen neljännen kysymyksen vastauksen laadusta. Kyselylomakkeen tutkimusaineistoksi valikoitui

harkinnanvaraisesti valitusta koulusta ja luokista 26 huoltajan suostumuksen saanutta oppilasta. Kyselyyn vastanneista 7. luokkalaisista puolet (13) olivat tyttöjä ja puolet (13) poikia.

Kyselyn luotettavuutta tuki se, että vastanneiden asennetta tutkimuksen aihetta kohtaan voidaan pitää melko neutraalina, sillä kaikki vastaajista olivat yhteisen musiikinkurssin oppilaita. Valitsin vastaajiksi 7. luokkalaiset oppilaat sen takia, että saisin mahdollisimman laajan näkökulman koko peruskoulua ajatellen. Heillä on muistissa alakoulun musiikintuntien sisällöt ja samalla tuoreessa tiedossa se, mitä yläkoulun musiikinopetus on. Näin ajatellen 7. luokkalaiset vastaajat valikoituivat tutkimukseen taustansa perusteella. Luonnollisesti kysymysten aiheamaailma koostui kouluaineista ainoastaa musiikkiin liittyvien asioiden tiimoilta. Kysymyksissä vastaajia haastettiin etsimään yhteyksiä koulun musiikinopetuksen ja vapaa-ajan musiikin harrastuneisuuden väliltä.

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä käytin kyselyä ja haastattelua. Useamman kuin yhden aineistonkeruumenetelmän käyttö voidaan nähdä aineistonkeruun ja kokonaisvaltaisemman tiedonhankkimisen kannalta hyödyllisenä (Eskola & Suoranta 1998, 69-71). Tässä tutkimuksessa aineistonkeruumenetelmiksi valikoituneet kysely ja haastattelu toivat hyödyllistä tietoa tutkittavasta aiheesta. Pelkän kyselyn hyödyntäminen aineistonkeruussa olisi jättänyt aiheen tutkimisen varsin suppeaksi. Haastattelujen avulla tutkivasta aiheesta saatiin hiukan tarkempaa ja kuvailevampaa tietoa, jonka voidaan nähdä parantavan osaltaan tutkimuksen luotettavuutta.

Kyselylomakkeen lisäksi halusin selvittää syvällisemmin muutaman oppilaan ajatuksia musiikinopetuksesta ja sen vaikutuksesta musiikin harrastuneisuuteen. Näitä syvällisempiä kokemuksia päädyin selvittämään haastattelun (ks. liite 2) avulla. Haastattelumenetelmän käyttö aineistonkeruussa mahdollistaa syvällisten kokemusten sekä ajatusten tarkastelun ja yksilö nähdään subjektiivisena tiedonantajana (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 205). Haastattelumenetelmän etuihin kuuluu myös tutkijan mahdollisuus täsmentää haastattelukysymyksiä ja esittää saatujen vastauksien perusteella lisäkysymyksiä haastateltaville (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73). Haastatteluun osallistui kaksi 7. luokkalaista musiikkia harrastavaa oppilasta, joista toinen harrasti musiikkia musiikkiopistossa ja toinen

itsenäisesti vapaa-ajallaan. Haastattelut kestivät vastaajasta riippuen 6-10 minuuttia.

4.3 Tutkittavat ja tutkimuksen eteneminen

Tässä tutkimuksessa käytetyt aineistot kerättiin keväällä 2017 ja aineisto koostui 26:sta kahden eri 7. luokan oppilaasta. Puolet heistä olivat tyttöjä ja puolet poikia. Kaikki tutkimuksessa käytetyt aineistot kerättiin eräästä keskisuomalaisesta yhtenäiskoulusta.

Tutkimukseen osallistujat tavoitin rehtorille lähettämäni saatekirjeen (ks. liite 3) avulla. Rehtorilta saadun tutkimusluvan jälkeen olin yhteydessä koulun musiikinopettajaan, joka mahdollisti tutkittavien peruskoulun oppilaiden ja heidän vanhempiansa tavoittamisen tutkimuksen tiimoilta. Koska tutkittavat olivat alaikäisiä, pyysin tutkimuksen toteuttamiseen luvan tutkittavien vanhemmilta. Tutkimusluvan saamisen mahdollisti aineistonkeruu. Aineistonkeruu tapahtui kahden vaiheen avulla. Ensimmäiseen vaiheeseen kuului kyselylomake ja toiseen vaiheeseen haastattelu.

Kyselylomakkeen täyttämiset suoritettiin kahden eri 7. luokan kesken osana heidän omaa musiikintuntiaan. Kyselylomake oli sähköinen ja oppilaat saivat vastata siihen joko omalla älylaitteellaan tai heidän koulunsa tablettitietokoneilla. Kyselyyn vastaaminen tutussa ympäristössä voidaan nähdä edesauttaneen oppilaiden motivaatiota lomakkeen täyttämiseen ja kaikkiin kysymyksiin vastaamiseen. Ennen kyselyn aloittamista kerroin oppilaille tutkimuksen lähtökohdista, kyselyn toimintatavoista sekä yleisistä käytänteistä kuten yksityisyydensuojasta.

Kyselystä valikoitui kaksi oppilasta haastatteluun. Haastateltavat oppilaat olivat 7. luokkalaisia musiikin harrastajia, heistä toinen kävi musiikkiopistossa ja toinen harrasti musiikkia itsenäisesti. Haastateltavat yläkouluikäiset oppilaat vaikoituivat tutkimukseni vastaajiksi musiikin harrastuneisuutensa perusteella. Tutkimuksen tulosten kannalta tärkeää oli, että molemmat haastateltavista harrastivat musiikkia. Toisaalta tärkeää oli myös, että toinen haastateltavista harrastaisi musiikkia musiikkiopistossa taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman (TPOPS 2005) mukaisesti ja toinen puolestaan itsenäisesti ilman opetusta ohjaavaa suunnitelmaa. Tällainen aineistonkeruumetelmä voidaan nähdä harkinnanvaraisena

aineistonkeruumenetelmänä, jossa haastateltavien oletetaan antavan tutkimukseen liittyvää merkittävää tietoa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 86).

Haastattelut muodostuivat yhden tytön ja yhden pojan yksilöhaastatteluista, jotka tapahtuivat heidän oman koulunsa opiskelutilassa. Tutun opiskeluympäristön tuoman turvan myötä kasvokkain pidetyt haastattelut mahdollistivat haastattelujen antoisien sekä asiallisten vastauksien saamisen. Ennen haastatteluja kävimme läpi haastattelutilanteeseen ja tutkimukseen liittyviä asioita, kuten sanelimen käyttöä sekä tietoa yksityisyyden suojasta. Molemmat haastateltavat suostuivat haastattelujen äänittämiseen. Äänitteet purin tekstimuotoon litteroimalla aineistoa lähes sanatarkasti. Tekstin ymmärrettävyyden ja selkeyden kannalta kirjoitin keskustelut helposti ymmärrettävään muotoon.

4.4 Tutkimuksen eettiset ratkaisut

Tutkimusta tehdessä tutkijan on hyvä ottaa huomioon eettinen näkökulma tutkimusprosessin kaikissa vaiheissa. Eettisyys liittyy jo tutkimusaiheen valintaan, sillä tutkimuksen aihe pitäisi pystyä rajaamaan yhteiskunnallisesti merkitseväksi. (Hirsjärvi yms. 2009, 23-25.) Musiikki on edelleen suosittu harrastus Suomessa ja koulun musiikinopetus, musiikin yleisen oppimäärän opetus sekä vapaan sivistykseen kuuluva opetus liittyvät vahvasti yhteiskuntaamme sekä sen koulutukseen.

Tutkimuksen eettistä puolta on huomioitu kyselyyn ja haastatteluun osallistuneiden identiteetin suojelulla. Kyselyn tuloksien hahmottamista helpottamaan sekä tuloksien tarkentamista varten pyysin oppilaita vastaamaan omalla nimellään. Tässä maisterintutkielmassa kyselyn sekä haastattelun tuloksien yhteydessä kuitenkin kaikkien vastaajien anonymiteetti säilyy. Haastateltavia olen pyrkinyt kuvaamaan tutkimuksen tuloksissa lyhenteiden H1 ja H2 avulla, jotta heidän tunnistamisensa oli helpompaa. Kyselylomakkeet sekä haastatteluäänitykset olivat tutkijan hallussa siihen asti kuin niiden oli tarpeen, eikä tietoja luovutettu tutkimukseen liittymättömmille henkilöille.

4.5 Tutkimusaineiston analyysi

Tutkimuksen aineistoa keräsin kyselyn ja haastattelun avulla, sillä uskoin yksittäisen tutkimusmenetelmän olevan riittämätön antamaan kattavaa kuvaa tutkittavasta aiheesta. Yleisesti useiden menetelmien käyttämisellä voidaan saada esiin monia näkökulmia ja mahdollisesti jopa ristiriitaisia tutkimustuloksia (Tuomi & Sarajärvi 2009, 141-142). Aluksi kyselyn avulla pystyin selvittämään oppilaiden musiikin harrastuneisuutta ja käsityksiä musiikinopetuksesta. Haastattelemalla pystyin selvittämään musiikkia harrastavien tarkempia ajatuksia musiikinopetuksen vaikutuksesta musiikin harrastamiseen liittyen.

Tutkimuksen aineistoa kerätessä päätin käyttää sähköistä kyselylomaketta. Sähköisen kyselylomakkeen sain luotua Google-Forms sivuston avulla. Siellä sain valita kysymyksille ja vastauksille oikean tyylin. Kyselylomakkeen yhdeksässä ensimmäisessä kysymyksessä kaikissa oli monta vaihtoehtoa, joista sai valita itselleen parhaimman ja sopivimman vastausvaihtoehdon. Viimeinen eli kymmenes kysymys mahdollisti vastaajan vapaamman vastaamisen. Kysymykseen vastaaminen ei ollut kaikille oppilaille pakollista, vaan siihen vastaaminen määräytyi neljännen kysymyksen vastauksen perusteella.

Google forms -ohjelman avulla keräsin kyselylomakkeen vastaukset sekä yksityishenkilön, että koko ryhmän kansioihin. Yksityishenkilöiden vastauksia tutkiessa sain selville vastaajien sukupuolen sekä tietouden heidän musiikin harrastuneisuudestaan. Tieto musiikin harrastuneisuudesta oli hyödyllinen sekä tutkittavan aiheen, että haastatteluun valikoitumisen kannalta. Koko ryhmän tuloksien analysointia helpotti Google forms -ohjelman selkeät kaaviot, jossa jokaisen kysymyksen vastauksen eri vaihtoehdot olivat määrällisesti jakautuneet.

5 TULOKSET

5.1 Kyselyn tulokset

Laatimalla kyselylomakkeellani yritin selvittää peruskouluikäisten nuorten musiikin harrastuneisuutta. Halusin saada selville myös oppilaiden ajatuksia koulun musiikinopetuksen vaikutuksesta musiikin harrastamiseen. Tässä kappaleessa avaan vastauksia sanallisesti sekä käyn myös läpi osuudet, miten oppilaat kysymyksiin vastasivat. Tutkimuksen tärkeimpien tuloksien tulkintaa helpottamaan olen lisännyt kuvion vastauksien jakautumisesta.

Ensimmäisessä kysymyksessä halusin selvittää oppilaiden ajatuksia koulun musiikinopetuksesta ja sen miellekkyydestä. 26:sta vastanneesta oppilaasta hieman yli puolet eli 54% oli sitä mieltä, että he joskus pitävät musiikintunneista. Hieman alle puolet eli 42% oli sitä mieltä, että musiikintunnit ovat usein mukavia. Vain yksi vastaajista kertoi pitävänsä koulun musiikintunneista harvoin. Yleisesti ottaen oppilaiden mieltymykset koulun musiikintunteja kohtaan voidaan nähdä positiivisinena asiana. Havainnollistan ensimmäisen kysymyksen tulokset kuviossa 1.

Kuvio 1. Oppilaiden mieltymys yleisesti koulun musiikintunneista % (N=26).

Ensimmäisen kysymyksen vastauksista selvisi myös mahdolliset eroavuudet musiikintuntien

miellekkyydessä sekä tyttöjen, että poikien osalta. (Ks. taulukko 1.) Eniten vastauksia kerännyt vaihtoehto ”joskus” oli yleisempi pojilla kuin tytöillä. Edellä mainitun vastauksen valinneista 64% oli poikia ja loput 36% oli tyttöjä. Toiseksi eniten vastauksia kerännyt vaihtoehto ”usein” oli yleisemmin tytön kuin pojan vastaama. Siihen vastanneista jopa 73% oli tyttöjä ja jäljelle jääneet 27% oli poikia. Ainoana vaihtoehdon ”harvoin” valitsi poika. Kyselyn ensimmäisen kysymyksen tulokset osoittivat, että tytöt ajattelevat koulun musiikintunneista yleensä positiivisemmin kuin pojat.

Taulukko 1 Oppilaiden mieltymys yleisesti musiikintunteihin sukupuolen mukaan % (liite 1, kysymys 1, N=26) (lkm = lukumäärä, %/v = prosenttiosuus vastaajista, %/t = prosenttiosuus tytöistä, %/p = prosenttiosuus pojista)

Vastaajat:	Tytöt lkm	%/v	%/t	Pojat lkm	%/v	%/p	Yhteensä lkm	%/v
Usein	8	73	62	3	27	23	11	42
Joskus	5	36	38	9	64	69	14	54
Harvoin	0	0	0	1	4	8	1	4
Yhteensä	13	36	100	13	32	100	26	100

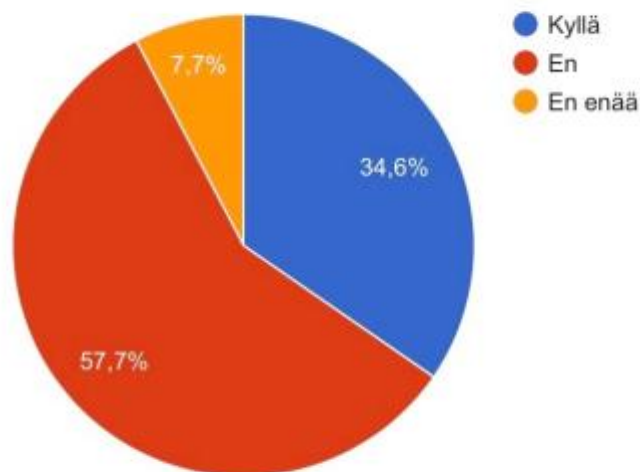
Kyselylomakkeen toinen ja kolmas kysymys selvittivät musiikintuntien sisällön mielekkäitä ja vähemmän mielekkäitä puolia. Oppilaista 65% eli lähes 2/3 oli sieltä mieltä, että soittaminen on musiikintuntien osalta parasta tekemistä. Melkein joka neljännen oppilaan eli 23%:n mielestä laulaminen oli parasta ja jäljelle jäänyt 12% piti eniten esitelmistä sekä ryhmätöistä. Musiikintuntien suosituimman toiminnan eli soittamisen suosio jakautui hyvin tasaisesti poikien sekä tyttöjen välille. Heistä 53% oli poikia ja 47 % tyttöjä.

Musiikintuntien huonoimmaksi toiminnaksi vaihtoehtoista osoittautui esitelmät ja ryhmätyöt. Lähes 2/3 eli 65% oppilaista valitsi kyseessä olleen vaihtoehdon. Jäljelle jäänyt vajaa kolmannes eli 35% oppilaista oli sitä mieltä, että laulaminen on tuntien huonoin puoli. Laulamisen musiikintuntien huonoimmaksi toiminnaksi valinneista lähes kaikki eli 89% oli poikia ja loput 11% tyttöjä. Tuloksien mukaan pojat eivät pitäneet tunneilla laulamista, kun taas toisaalta tytöt eivät merkittävästi pitäneet esitelmistä ja ryhmätöistä. Esitelmiä ja

ryhmätöitä musiikintuntien vähiten kiinnostavana toimintana pitäneistä selvästi suurin osa eli 71% oli tyttöjä ja loput 29% poikia.

Kyselyn neljäs kysymys selvitti oppilaiden harrastuneisuutta musiikin parissa. Kyselyn tulokset osoittivat, että vastaajista suurin osa eli 58% ei harrastana musiikkia vapaa-ajallaan. Oppilaista reilu kolmannes eli 35% harrasti musiikkia vapaa-ajallaan ja musiikin harrastajia oli ollut enemmänkin. Jäljelle jäänyt noin 7% oppilaista oli joskus harrastanut musiikkia, mutta nyttemmin musiikin harrastaminen oli loppunut. Tuloksista päätellen kuitenkin melkein puolet oppilaista oli harrastanut musiikkia jossain vaiheessa elämäänsä. Havainnollistan neljännen kysymyksen tuloksia kuviossa 2.

4. Harrastatko musiikkia koulun ulkopuolella

Kuvio 2. Oppilaiden musiikin harrastuneisuus koulun ulkopuolella % (N=26)

Mielenkiintoista oli saada selville, miten tyttöjen ja poikien musiikin harrastuneisuus eroaa. Kyselyn tuloksista selvisi, että tytöt ovat yleisemmin musiikin harrastajia vapaa-ajallaan kuin pojat. (Ks. taulukko 2.) Musiikin harrastajista tyttöjä on jopa 78% ja jäljelle jäänyt 22% poikia. Musiikkia ei harrastavien määrä on selkeästi tasaisempi, mutta hieman silti poikien enemmistön määräämää. Kyselyn tulokset paljastivat, että musiikkia ei harrastavista 60% oli poikia ja 40% oli tyttöjä. Melko suuret erot syntyivät harrastamisen ja ei harrastamisen

suhteen, mutta tuloksia selittää se, että kysymyksen kolmas harrastamisen vaihtoehto ”en enää” keräsi myös vastauksia. Kaikki joskus musiikkia harrastaneet, mutta nykyään lopettaneet olivat poikia.

Taulukko 2 Oppilaiden musiikin harrastuneisuus sukupuolen mukaan (liite 1, kysymys 4, N=26) (lkm = lukumäärä, %/v = prosenttiosuus vastaajista, %/t = prosenttiosuus tytöistä, %/p = prosenttiosuus pojista)

Vastaajat:	Tytöt lkm	%/v	%/t	Pojat lkm	%/v	%/p	Yhteensä lkm	%/v
Kyllä	7	78	54	2	22	15	9	35
Ei	6	40	46	9	60	70	15	58
En enää	0	0	0	2	4	15	2	7
Yhteensä	13	39	100	13	29	100	26	100

Viides ja kuudes kysymys olivat mielenkiintoisia sen suhteen, että ne hakivat vastauksia koulun musiikinopetuksen ja musiikin harrastamisen mahdollisiin yhteyksiin. Viidennen ja kuudennen kysymyksen vastausvaihtoehtojen jakautumisen tulokset eivät ainoastaan ole mielenkiintoista, vaan kyselyn tuloksista selviää myös, miten tyttöjen ja poikien mielipiteet eroavat sekä miten musiikin harrastuneisuus ja koulun musiikinopetuksesta pitäminen vaikuttavat vastauksiin.

Viides kysymys on enemmänkin väittämä kuin kysymys ja siinä vastaajalta vaadittiin oman mielipiteen antamista väitteen todenmukaisuudelle tai päinvastoin. Kantaaottamattomuus oli myös yksi vaihtoehto. Tulokset osoittivat, että oppilaista reilu puolet eli 58% ei osannut ottaa kantaa tukeeko koulun musiikinopetus musiikin harrastamista. Oppilaista reilun kolmanneksen eli 35%:n mielestä se, että väittämälle ei ole todellisuuden perää. Vastaajista vain jäljelle jäänyt 7% oli sitä mieltä, että koulun musiikinopetus tukee musiikin harrastamista. Havainnollistan viidennen kysymyksen tuloksia kuviossa 3.

5. Koulun musiikinopetus tukee musiikin harrastamista

Kuvio 3. Väite koulun musiikinopetuksen positiivisesta vaikutuksesta musiikin harrastamiselle % (N=26)

Kyselyn vastanneista 35 % oli musiikkia harrastavia ja heidän mielestään koulun musiikinopetuksen tukeva vaikutus musiikin harrastamiseen vaihteli suuresti. (Ks. taulukko 3.) Heistä suurin osa eli 67% ei osannut sanoa tarkkaa mielipidettään. 22% musiikin harrastajista oli sitä mieltä, että koulun musiikinopetus ei tue musiikin harrastamista ja loput 11% olivat sitä mieltä, että koulun musiikinopetuksella on positiivinen vaikutus musiikin harrastamiseen. Mielenkiintoista oli saada selville myös tyttöjen ja poikien suhtautuminen musiikinopetuksen positiiviseen vaikutukseen musiikin harrastamista ajatellen. Selkeimmin tuloksista erottui se, että pojat olivat selvästi tyttöjä enemmän sitä mieltä, että musiikinopetus ei tue musiikin harrastamista. Tyttöille yleisempää oli epävarmuus väittämän suhteen. Tyttöjen ja poikien välistä suhtautumista musiikinopetuksen positiiviseen vaikutukseen musiikin harrastamiseen liittyen oli melko vaikea verrata, sillä vain yksi tyttö piti väittämää todenmukaisena.

Taulukko 3 Oppilaiden musiikin harrastuneisuuden vaikutus ajatuksiin musiikinopetuksen positiivisesta vaikutuksesta musiikin harrastamiselle (liite 1, kysymys 5, N=9) (lkm = lukumäärä, %/v = prosenttiosuus vastaajista, %/t = prosenttiosuus tytöistä, %/p = prosenttiosuus pojista)

Vastaajat:	Tytöt lkm	%/v	%/t	Pojat lkm	%/v	%/p	Yhteensä lkm	%/v
Kyllä	1	100	14	0	0	0	1	11
Ei	1	50	14	1	60	50	2	22
En osaa sanoa	5	83	72	1	4	50	6	67
Yhteensä	7	78	100	2	21	100	9	100

Kyselyn vastaajista yli puolet eli 58% eivät harrastaneet musiikkia ja heidän ajatuksensa koulun musiikinopetuksen vaikutuksesta musiikin harrastamiseen jakoutuivat lähes kahtia kahden eri näkökulman välille. (Ks. taulukko 4.) Musiikkia harrastamattomista oppilaista 53% ei osannut varmaksi sanoa väitteelle omaa kantaansa ja 47 % oli sitä mieltä, että koulun musiikinopetus ei vaikuta musiikin harrastamiseen positiivisesti. Merkittävin ero tyttöjen ja poikien välillä muodostui siitä, että musiikkia ei-harrastavia poikia, jotka eivät usko musiikinopetuksen tukevan musiikin harrastamista, oli selvästi enemmän kuin vastaavia tyttöjä.

Taulukko 4 Oppilaiden musiikin harrastamattomuuden vaikutus ajatuksiin musiikinopetuksen positiivisesta vaikutuksesta musiikin harrastamiselle (liite 1, kysymys 5, N=15) (lkm = lukumäärä, %/v = prosenttiosuus vastaajista, %/t = prosenttiosuus tytöistä, %/p = prosenttiosuus pojista)

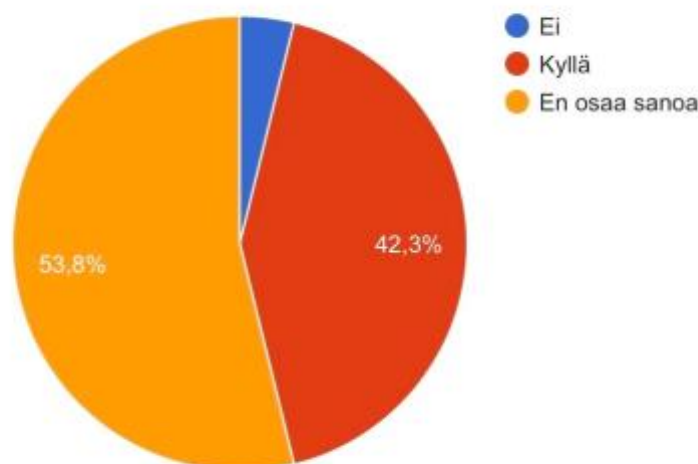
Vastaajat:	Tytöt lkm	%/v	%/t	Pojat lkm	%/v	%/p	Yhteensä lkm	%/v
Kyllä	0	0	0	0	0	0	0	0
Ei	2	29	33	5	71	56	7	47
En osaa sanoa	4	50	67	4	50	44	8	53
Yhteensä	6	40	100	9	60	100	15	100

Musiikkia joskus harrastaneiden ajatukset koulun musiikinopetuksen vaikutuksesta musiikin harrastamiseen jakautuivat myös kahteen vastausvaihtoehtoon, mutta positiivisemmin kun musiikkia harrastamattomilla oppilailla. Puolet heidän vastauksistaan pitivät väitettä todellisena ja loput puolet eivät ottaneet kantaa.

Eroavaisuus koulun musiikintunneista pitämisessä näkyi viidennen kysymyksen vastauksissa. Useimmat kyselyyn vastanneista kertoivat pitävänsä koulun musiikintunneista joskus. Heistä 64% ei osannut sanoa täydellä varmuudella kantaansa musiikinopetuksen positiivisesta vaikutuksesta musiikin harrastamiseen. Loput 36% heistä olivat varmoja, että koulun musiikinopetuksella ei ole tukevaa vaikutusta musiikin harrastamiselle. Toiseksi eniten ensimmäiseen kysymykseen vastanneita olivat musiikintunneista usein pitävät oppilaat. Heidän vastauksensa koulun musiikinopetuksen vaikuttamisesta musiikin harrastamiseen jakautuivat selvästi. Heistä suurin osa eli 55% oli kantaaottamattomalla kannalla väittämään. Usein musiikintunneista pitävistä oppilaista 27% oli sitä mieltä, että koulun musiikinopetus ei tue musiikin harrastamista. Loput 18% usein musiikintunneista pitävistä oppilaista kertoivat kuitenkin, että heidän mielestään koulun musiikinopetus tukee musiikin harrastamista. Tuloksista selvisi, että juuri ne oppilaat kenen mielestä koulun musiikinopetus tukee musiikin harrastamista ovat sekä usein musiikintunneista pitäviä, että ainakin joskus musiikkia harrastaneita.

Kuudes kysymys on enemmänkin väittämä kuin kysymys ja siinä vastaajalta vaadittiin oman mielipiteen antamista väitteen todenmukaisuudelle tai päinvastoin. Tuloksista selvisi, että musiikinopettajan vaikutusvaikutusta musiikin harrastamiseen liittyen oppilaat pitivät yleisesti merkittävämpänä kuin koulun musiikinopetuksen vaikutusta. Melkein puolet eli 42% oppilaista ajattelivat opettajan olevan hyvä malli musiikin harrastamiselle. Hieman yli puolet oppilaista eli 54% ei osannut ottaa kantaa asiaan. Jäljelle jäänyt 4% oppilaista oli sitä mieltä, että musiikinopettajan mallilla ei ole yhteyttä musiikin harrastamiseen. Havainnollistan kuudennen kysymyksen tuloksia kuviossa 4.

6. Musiikinopettaja on hyvä malli musiikin harrastamista ajatellen

Kuvio 4. Väite musiikinopettajan hyödyllisestä vaikutuksesta musiikin harrastamiseen % (N=26)

Kyselyyn vastanneista 35% olivat musiikkia harrastavia ja heidän mielestään koulun musiikinopettajan mallivaikutus musiikin harrastamiselle vaihteli myös jonkin verran. (Ks. taulukko 5.) Heistä yli puolet eli 56% ei osannut sanoa tarkkaa mielipidettään. Kolmannes eli 33% musiikin harrastajista oli sitä mieltä, että musiikinopettaja on hyvä malli musiikin harrastamista ajatellen. Musiikkia harrastavista vain 11% oli sitä mieltä, että musiikinopettaja ei ole hyvä malli musiikin harrastamista ajatellen.

Mielenkiintoista oli saada selville myös musiikkia harrastavien tyttöjen ja poikien ajatukset musiikinopettajan mallivaikutuksesta musiikinopetukseen. Tuloksien mukaan yleinen suhtautuminen musiikinopettajan mallivaikutukseen musiikin harrastamista ajatellen osoitti, että tytöt olivat selvästi poikia enemmän positiivisia aiheen suhteen. Toisaalta pojat olivat kuitenkin keskenään enemmän epävarmoja väittämän suhteen kuin tytöt, mikä selittää vastauksien jakautumista. Pieni osa musiikkia harrastavista, jotka eivät uskoneet musiikinopettajan mallivaikutukseen musiikin harrastamista ajatellen koostuivat pelkästään tytöistä.

Taulukko 5 Oppilaiden musiikin harrastuneisuuden vaikutus ajatuksiin musiikinopettajan mallivaikutuksesta musiikin harrastamiseen (liite 1, kysymys 6, N=9) (lkm = lukumäärä, %/v = prosenttiosuus vastaajista, %/t = prosenttiosuus tytöistä, %/p = prosenttiosuus pojista)

Vastaajat:	Tytöt lkm	%/v	%/t	Pojat lkm	%/v	%/p	Yhteensä lkm	%/v
Kyllä	3	100	43	0	0	0	3	33
Ei	1	100	14	0	0	0	1	11
En osaa sanoa	3	60	43	2	40	100	5	56
Yhteensä	7	87	100	2	13	100	9	100

Kyselyn vastaajista yli puolet eli 58% eivät harrastaneet musiikkia ja heidän ajatuksensa musiikinopettajan mallivaikutuksesta musiikin harrastamiseen jakautuivat kahden eri näkökulman välille. (Ks. taulukko 6.) Musiikkia harrastamattomista oppilaista 60% ei osannut varmaksi sanoa väitteelle omaa kantaansa ja 40 % oli sitä mieltä, että musiikinopettajalla on positiivinen mallivaikutus musiikin harrastamiseen.

Taulukko 6 Oppilaiden musiikin harrastamattomuuden vaikutus ajatuksiin musiikinopettajan mallivaikutuksesta musiikin harrastamiseen liittyen (liite 1, kysymys 6, N=15) (lkm = lukumäärä, %/v = prosenttiosuus vastaajista, %/t = prosenttiosuus tytöistä, %/p = prosenttiosuus pojista)

Vastaajat:	Tytöt lkm	%/v	%/t	Pojat lkm	%/v	%/p	Yhteensä lkm	%/v
Kyllä	5	83	83	1	17	11	6	40
Ei	0	0	0	0	0	0	0	0
En osaa sanoa	1	11	17	8	89	89	9	60
Yhteensä	6	47	100	9	53	100	15	100

Musiikkia joskus harrastaneiden mielestä musiikinopettajan mallivaikutus musiikin harrastamiselle osoittautui hyvin selvästi. Kaikkien heidän mielestään musiikinopettajalla on positiivinen mallivaikutus musiikin harrastamiselle.

Eroavaisuus koulun musiikintunneista pitämisessä näkyi kuudennen kysymyksen vastauksissa. Useimmat kyselyyn vastanneista kertoivat pitävänsä koulun musiikintunneista joskus. Heistä lähes 3/4 eli 72% ei kuitenkaan osannut sanoa täydellä varmuudella kantaansa musiikinopettajan mallivaikutuksesta musiikin harrastamiselle. Joskus musiikintunneista pitävistä silti 21% oli varmoja, että koulun musiikinopettajalla on positiivinen mallivaikutus musiikin harrastamiselle. Vain 7% joskus musiikintunneista pitävistä oppilaista ei uskonut musiikinopettajan mallivaikutuksella olevan yhteyttä musiikin harrastamiseen.

Toiseksi eniten ensimmäiseen kysymykseen vastanneita olivat musiikintunneista usein pitävät oppilaat. Heidän vastauksensa koulun musiikinopetuksen vaikuttamisesta musiikin harrastamiseen jakautuivat kahden vaihtoehdon välille. Heistä suurin osa eli 73% oli positiivisella kannalla musiikinopettajan mallivaikutuksesta musiikin harrastamiseen liittyen. Loput 27% usein musiikintunneista pitävistä oppilaista eivät osanneet sanoa tarkkaan mielipidettään, mutta eivät olleet väitettä vastaan.

Kyselyn seitsemäs ja kahdeksas kysymys selvittivät oppilaiden tuntemuksia musiikinopetuksen määrästä sekä ala-, että yläkoulussa. Vajaan vuoden aiemmin alakoulun lopettaneista oppilaista 83% oli sitä mieltä, että alakoulussa musiikinopetusta oli sopiva määrä. Jäljelle jäänyt 17 % oppilaista oli sitä mieltä, että musiikkia oli jopa liian paljon. Oppilaiden ajatukset yläkoulun musiikinopetuksen määrästä eivät kovin paljoa eronneet alakoulun musiikinopetuksen määrästä. 66%:n mielestä musiikkia yläkoulussa oli juuri sopivasti, mutta 33%:n mielestä jopa liian vähän.

Yhdeksäs kysymys selvitti aikovatko oppilaat ottaa musiikkia valinnaisaineeksi. Huolimatta positiivisesta ajattelusta koulun musiikinopetusta kohtaan, oppilaista jopa 90% ei aikonut ottaa musiikkia valinnaisaineeksi. Jäljelle jäävä kymmenesosa oppilaista aikoi jatkaa musiikin valinnaisopintojen parissa ja heistä kaikki ovat tyttöjä.

Viimeinen eli kymmenes kysymys liittyi neljänteen kysymykseen eli musiikin harrastuneisuuteen. Jos oppilaat harrastivat musiikkia, heidän tuli vapaasti kertoa millaisia musiikillisia harrastuksia heidän keskuudestaan löytyy. Viisi oppilaista kertoi harrastavansa

laulua ja kaksi heistä käy myös kuorossa. Neljä oppilasta mainitsi harrastukseensa pianonsoiton. Oppilaista löytyi myös muutama kitaransoiton harrastaja, kaksi musiikin tekemisestä ja miksaamisesta innostunutta sekä yksi rumpali. Oppilaat, jotka eivät mieltäneet musiikkia harrastukseensa paljastivat olevansa kuitenkin innokkaita musiikin kuuntelijoita sekä konserteissa kävijöitä.

5.2 Haastatteluiden tulokset

Kerätystä kyselomakkeesta saadun aineiston pohjalta etsin tarkennuksia oppilaiden musiikin harrastamiseen sekä musiikinopetukseen liittyen. Kyselyn tulosten mukaan voidaan todeta, että melkein puolet oppilaista olivat harrastaneet musiikkia jossain vaiheessa elämäänsä. Kaksi haastatteluun valikoitunutta oppilasta harrastavat musiikkia ja haastattelun tarkoituksena oli saada tarkempaa tietoa heidän musiikin harrastamisesta ja ajatuksista koulun musiikinopetukseen liittyen. He olivat taustoiltaan eri tyylisiä musiikin harrastajia, sillä toinen kävi musiikkiopistoa ja toinen harrasti musiikkia vapaa-ajallaan omatoimisesti. Haastatteluaineiston saamiseksi päätin kysyä haastateltavilta, millä on ollut suurin vaikutus heidän musiikin harrastamisen aloittamiseen. Haastatteluista kävi ilmi oppilaiden perheiden vaikuttaneen merkittävästi musiikkiharrastuksen aloittamiseen.

En mä osaa oikeen sanoa, ehkä kun mun sisko soitti pianoa niin se takia mäkin aloitin. (H1)

No ei oikee omassa perheessä hirveesti oo ollut musiikin harrastajia, mut pikkusena aloitin soittaa isän vanhoilla rummuilla. Ite oon vaan syntymästä asti pitänyt musiikista, se on niinku se mun juttu. (H2)

Haastatteluissa ilmeni, että molemmat haastateltavat olivat aloittaneet harrastuksen jo nuorella iällä. Molemmat harrastavat musiikkia viikoittain omatoimisesti, mutta myös ohjatusti. Toinen haastateltavista kävi soittotunneilla musiikkiopistossa, harrasti bändisoittoa sekä musiikin tekemistä ja toinen soitti pianoa yksityisten ja ajoittain vaihtuvien opettajien avulla.

Mä oon soittanut nyt viis vuotta pianoa ja käyn soittotunneilla. Se opettaja on kyllä vaihtunu oikeestaan joka vuosi. (H1)

Pienestä pitäen oon käyny rumputunneilla ja bändissä oon soittanut ny 3–4 vuotta. Aluks oli yksityinen opettaja, sitten siirryin musiikkiopistoon ja sen jälkeen rupesin soittamaan bändissä.(H2)

Kyselylomakkeesta saadun aineiston perusteella suurin osa oppilaista ei osannut ottaa kantaa koulun musiikinopetuksen antamaan tukeen musiikin harrastamiseen innostavana asiana. Toiseksi suurimman osan mielestä koulun musiikinopetus ei tue musiikin harrastamista ja vain osan mielestä se tukee. Haastatteluista ilmeni, että musiikkia vapaa-ajallaan harrastavat oppilaat eivät koe tai osaa sanoa koulun musiikinopetuksen tukevan heidän musiikin harrastamistaan. Tässä tapauksessa haastateltujen oppilaiden musiikkiopisto-opiskelun tai omatoimisen musiikkiharrastuksen taustojen väliltäkään ei paljastunut eroja.

Ei ne oo vaikuttaneet yhtään mitenkään.(H1)

En osaa sanoa, enkä koe niiden hirveästi vaikuttavan mun harrastamiseen. Täällä käydää vähän enemmän nuotteja läpi ja vähän enemmän semmosta enkä niistä paljoa välitä. (H2)

Haastatteluiden tarkoituksena oli tuoda tarkempaa kuvausta siitä, miksi koulun musiikinopetuksella ei ole merkittävää vaikutusta musiikin harrastuneisuuteen oppilaiden keskuudessa. Tähän aiheeseen liittyen kysyin haastateltavilta, miten koulun musiikinopetus eroaa heidän omasta musiikkiharrastuksestaan. Haastatteluista kävi ilmi, että oppilaiden musiikkiharrastukset ovat yksityiskohtaisempia, vapaampia ja harjoitusmäärässä laajempia kuin koulun musiikintuntien toiminta. Haastateltavien erilainen harrastustausta ei osoittanut heidän vastauksiensa välillä merkittävää eroavuutta.

Musan tunneilla on vähä erilaista. Pianolla (oma harrastus) soitan tiettyjä kappaleita ja täällä mä niinkun en välttämättä saa soittaa vaan mun täytyy laulaa ja mut pakotetaan jokin tiettyyn soittimeen tai tälle ehkä enemmänkin, niin pianossa se harrastaminen on vähän vapaampaa.(H1)

Täällä soitetaan eri instrumentteja, mut mä osaan soittaa vaan rumpuja. Oon kyllä soitellut itsekin kitaraa, pianoa ja bassoa, jotenkin se jäi enkä oppinut mitään. Mitenköhän se erois? Soitan kotona tosi paljon rumpuja ja käyn bändin kanssa soittamassa ja koulussa on vaan kerran musaa, niin ei saa reeniä ihan hirveesti koulussa, enemmän saa treeniä kotona.(H2)

Tutkimusmenetelmänä käytetyn haastattelun hyvänä puolena voidaan pitää haastateltavan ja haastattelijan välillä mahdollisesti syntyvää keskustelua sekä mahdollisuutta selvittää yhä tarkemmin annettujen vastauksien syitä. Haastatteluiden keskustelujen edetessä päätin selvittää, mitä asioita musiikintunneilla oppii. Haastateltavien mukaan musiikintunneilla on mahdollista oppia musiikin perusasioita, soittamaan uusia soittimia ja kappaleita sekä lukemaan nuotteja.

No riippuu vähän. Joskus ei opi yhtään mitään ja joskus oppii jotain pientä. Että jotain pieniä sointuja saattaa oppia kitarassa, mut ei mitään ihmeellistä. Uusia soittimia ja kappaleita oppii lähinnä. (H1)

Aivan varmasti oppii, ainakin jos ei osaa nuotteja niin niistä oppii jotain. Oppii soittamaan biisejä ja olemaan rytmissä. (H2)

Halusin selvittää, miten koulun musiikintunteja voisi kehittää niin, että oppilaat innostuisivat musiikin harrastamiseen. Haastattelutilanteessa lähdin selvittämään asiaa kysymällä oppilailta, miten musiikintunteja voisi kehittää, jotta oppilaat innostuisivat musiikin harrastamiseen. Haastatteluissa kävi ilmi, että musiikintuntien toivottiin olevan vapaampia, tunneilla saisi soittaa mieluisia soittimia sekä kappaleita ja tunteja voisi olla enemmän. Haastateltavien erilainen harrastustausta ei osoittanut heidän vastauksiensa välillä merkittävää eroavuutta.

Ehkä vaan sillai et saa ite päättää mitä tehdään tai kun soitetaan jotain kappaleita niin ope ei päätä sitä vaan oppilaat sais ite päättää mitä soitetaan ja mitä soittaa. (H1)

Oisko enemmän bändisoittoa, vaikka nyt sitä on jo kyllä paljon, mutta jotain semmosta ja tietenkin et saa testaa eri instrumentteja ja mistä onnistuu parhaiten ja mistä instrumentista tykkää eniten. Myös tunteja voisi olla enemmän. (H2)

Haastattelussa halusin selvittää myös, aikovatko oppilaat mahdollisesti jatkaa musiikin harrastamisen parissa. Haastatteluista ilmeni, että molemmat olivat kiinnostuneita jatkamaan musiikin harrastamista. Molemmat haastateltavat totesivat harrastavansa musiikkia omaksi ilokseen, mutta toinen oppilaista kertoi tavoittelevansa mahdollista uraa musiikin parissa.

Tässä tapauksessa haastateltavien erilaisen harrastustaustan voidaan nähdä osoittavan vastauksiensa välillä merkittävää eroavuutta. Omatoimisesti musiikkia harrastava haastateltava koki, että hän harrastaa musiikkia vain omaksi ilokseen eikä tähtää ammattiin musiikin parissa. Musiikkia musiikkiopistossa opiskeleva haastateltava kuitenkin kertoi musiikkiammatin olevan tähtäimessä.

On mulla tarkoitus monta vuotta jatkaa ja haluan vielä kehittyä siinä (pianonsoitossa). (H1)

Joo todellakin aion jatkaa koko elämän läpi. Mä haluan tuottajaksi ja että saan isona rahaa omista kappaleista ja että se on mun ammatti. (H2)

6 POHDINTA

6.1 Tulosten tarkastelu, vertailu ja johtopäätökset

Tässä tutkimuksessa tarkoitukseni oli ottaa selvää erään jyvaskyläläisen yhtenäiskoulun 7. vuosiluokan oppilaiden ajatuksista koulun musiikinopetukseen sekä musiikin harrastamiseen liittyen. Erityisesti halusin tutkia onko koulun musiikinopetuksella vaikutusta oppilaiden musiikin harrastamiseen liittyen. Haastatteluissa pyrin selvittämään oppilaiden mahdollisia ideoita musiikinopetusta kehittämään. Tämän tutkielman tutkimustuloksia vertailen myös kandidaatintutkielmani tuloksiin.

Kyselyn tuloksista päällimmäisenä nousi esille oppilaiden positiivinen ajattelu sekä koulun musiikinopetusta, että musiikin harrastamista kohtaan. Kaikki kyselyihin osallistuneet oppilaat totesivat pitävänsä koulun musiikintunneista ainakin joskus ja monet vastaajat useimmiten. Tulokset osoittivat, että musiikki on edelleen melko suosittu harrastus tutkimukseen osallistuneiden jyvaskyläläisen yhtenäiskoulun 7. luokkalaisten oppilaiden keskuudessa. Heistä melkein puolet totesivat harrastaneensa musiikkia ainakin jossain vaiheessa elämäänsä, mutta musiikin harrastuneisuus oli kuitenkin hieman vähäisempää kuin kandidaatintutkielmani kyselyyn osallistuneiden oppilaiden keskuudessa. Kandidaatintutkielman kyselyssä yli puolet vastaajista olivat valinnaisen musiikin opiskelijoita, minkä voidaan nähdä vaikuttavan musiikin harrastamisen myönteiseen suhtautumiseen. Tuloksien eroavuutta selittää se, että tähän tutkimukseen osallistuneet olivat 7. luokan pakollisen kurssin opiskelijoita. Valinnaisen musiikin oppilaiden voidaan nähdä ajattelevan myönteisemmin peruskoulun musiikinopetuksesta, kuin musiikin pakollisten kurssien oppilaiden. Tuloksien eroa selittää osittain myös se, että kandidaatintutkielman kyselyssä koulussa tapahtuvaa musiikillista toimintaa miellettiin myös musiikin harrastamiseksi.

Tutkimuksen tulokset osoittavat hieman yllättäviä havaintoja kyselyyn osallistuneiden oppilaiden musiikkiteknologisen toiminnan saralla. Vaikka nykypäivänä musiikkiteknologisen toiminnan odottaisi lisääntyneen, olivat musiikin teknologiset harrastusmuodot kuten äänittäminen ja miksaaminen yllättävän vähässä oppilaiden

keskuudessa. Ehkä musiikkiteknologinen harrastaminen tulee yleistymään tulevaisuudessa. Siitä osittain pitää huolen uusi musiikin opetussuunnitelma (POPS 2014), jonka myötä musiikkiteknologinen työskentely oppitunneilla tulee vain lisääntymään. Tuloksiin voi vaikuttaa myös, että musiikkiteknologista toimintaa ei välttämättä mielletä vielä perinteiseksi musiikin harrastamiseksi edes peruskouluikäisten silmissä.

Tutkimuksen tuloksissa selvisi, että kyselyyn osallistuneiden oppilaiden mielestä koulun musiikinopetuksella ei näyttäisi olevan suurta vaikutusta musiikin harrastamiseen. Tuloksissa huomionarvoista oli kuitenkin se, että oppilaiden mielestä musiikinopettajan mallivaikutus nähdään innostavana asiana musiikin harrastamiselle. Tutkimus osoitti siis, että opettajan mallilla on suurempi merkitys oppilaiden musiikin harrastamiseen innostuneisuudessa kuin koko koulun musiikiopetuksella. Kandidaatintutkielman kyselyn tulokset tukivat samaa opettajan mallivaikutusta. Musiikinopettajan on kuitenkin noudatettava peruskoulun opetussuunnitelman perusteiden (POPS 2014) pohjalta laadittua kunta- ja ainekohtaista opetussuunnitelmaa. Näin ollen myös koulun musiikinopetuksen voidaan nähdä vaikuttavan taustatekijänä oppilaiden musiikin harrastamiseen motivoimisessa. Voi olla, että oppilaiden suhtautuminen koulun musiikinopetukseen kohdistuu useimmiten erityisesti musiikinopettajan toimintaan, mikä osittain luo ristiriidan koulun musiikinopetuksen sekä musiikinopettajan innostusvaikutuksen välille.

Huolimatta tuloksista ilmenneestä oppilaiden positiivisesta suhtautumisesta koulun musiikinopetukseen, vain muutama aikoi ottaa musiikin valinnaisaineeksi. Kyselyyn vastanneiden joukossa oli kuitenkin melko iso määrä musiikin harrastajia, joten haastattelussa oli otettava selvää, miksi koulun musiikintunnit ja näin ollen musiikin valinnaiset kurssit eivät kiinnostaneet musiikin harrastajia. Peruskoulun musiikinopetuksen tavoitteena olisi antaa oppilaille innostusta ja edellytyksiä kokeilla uusia ja monipuolisia musiikillisia toimia niin koulussa, kuin myös vapaa-ajalla. Haastatteluissa paljastui, että musiikkia harrastavat oppilaat suhtautuvat kriittisesti musiikintuntien toimintaa kohtaan. Toiminta musiikintunneilla on erilaista, kuin toiminta heidän omien musiikkiharrastuksiensa parissa, eikä tunneilla saa vapaasti päättää mitä tehdään. Voisiko koulun musiikinopetuksen tavoitteiden ja sisältöjen yksinkertaistaminen taiteen perusopetuksen musiikin yleisen oppimäärän mukaiseksi lisätä oppilaiden innostusta musiikin harrastamiseen liittyen? Taiteen perusopetuksen

opetussuunnitelman perusteiden (TPOPS 2005) pohjalta toimintaansa ohjaavien musiikkiopistojen tavoitteena on mahdollistaa oppilaille musiikista elinikäinen harrastus ja opinnot rakentuvatkin oppilaan omien toiveiden mukaan tarvittaessa vain yhteen opintokokonaisuuteen keskittyen. Onko mahdollista, että peruskoulun musiikin tuntien vähäinen määrä yhdistettynä opetussuunnitelman edellyttämään monipuoliseen toimintaan olisi oppilaiden musiikin harrastamisinnon kannalta heikentävä asia?

Haastatteluissa selvisi musiikkia harrastavien nuorien olevan halukkaita jatkamaan harrastustaan vielä myöhemmällekkin iälle. Vastaavia tuloksia ilmeni myös kandidaatintutkielman kyselyssä, jossa noin puolet vastanneista olivat varmoja musiikin harrastamisen jatkumisesta koulun ulkopuolella ja myöhemmässä elämässä. Haastateltavien erilainen harrastustausta osoitti heidän vastauksiensa välille myös eroja. Musiikkia omatoimisesti vapaa-ajallaan harrastava oppilas halusi jatkaa musiikin harrastamista pitkään, mutta omaksi ilokseen sekä omien taitojen kehittämisen takia. Musiikkia musiikkiopistossa opiskeleva oppilas aikoi myös jatkaa musiikin parissa pitkään, mutta hänellä tavoitteena oli ammatti musiikin parissa. Voiko eri harrastusmuotojen välinen eroavaisuus johtua harrastusmuotoja määrittelevien sisältöjen ja tavoitteiden perusteella? Taiteen perusopetuksen perusteiden (TPOPS 2005) mukaan toimivissa musiikkioppilaitoksissa tavoitteena on mahdollistaa oppilaille musiikista elinikäinen harrastus, ja siten hyvä suhde musiikkiin. Musiikin laajan oppimäärän tavoitteissa mainitaan jopa musiikin ammatilliseen kouluttautumiseen tähtäävä tavoite. Näin ollen taiteen perusopetuksen mukaan toimivassa musiikkiopistossa opiskelleen haastateltavan voidaan nähdä saaneen innostusta ja motivaatiota ammattihaaveelleen juuri musiikkiopistosta. Haastatteluun osallistunut musiikkia omatoimisesti harrastava oppilas ei uskonut peruskoulun musiikinopetuksen vaikuttavan hänen musiikin harrastamiseensa, joten näin ollen hänen oma innostuksensa kumpuaa halusta kehittyä sekä perheen sisältä saadusta vaikutteesta.

Molemmat haastatteluiden musiikkia harrastaneet oppilaat kokivat aloittaneensa musiikin harrastamisen juuri perheen sisältä saadun vaikutteen ansiosta. Myös Kososen (2009, 160) mukaan vanhempien musiikkitaustalla on suuri vaikutus lapsen musiikilliseen kehitykseen. Lisäksi samankaltaisia tuloksia ilmenee Ahosen (2004) tutkimuksessa, jossa musiikillinen ympäristö, kuten perhe mielipiteineen, vaikuttaa musiikista kiinnostumiseen sekä

harrastuksen aloittamiseen (Ahonen 143–146). Tässä tutkimuksessa musiikkia omatoimisesti harrastavan oppilaan halu kehittyä ei välttämättä liity ainoastaan perheeltä saatuun vaikutteeseen, vaan hänellä voi olla sisäinen motivaatio oppimiseen. Innostuksen musiikin harrastamiselle luo motiivi oman suoriutumisen ja arvomaailman näkökulmista (Ahonen 2004, 142). Kososen (1996, 41) mukaan nuorten musiikin harrastuneisuutta ja sen motivaatiota ohjaa musiikilliset odotukset ja arvot. Soittotaitojen ja muidenkin musiikin harrastamismuotojen opetteluun tarvitaan pidempiaikaista kiinnostusta. Motivaation ylläpitämistä varten nuorten on saatava onnistumisen kokemuksia, jotka lisäävät kiinnostusta. (Kosonen 1996, 66.)

Tulevana musiikkikasvattajana voin olla tyytyväinen, että tutkimukseen osallistuneet oppilaat suhtautuivat koulun musiikinopetukseen positiivisesti. Kun otetaan huomioon Suomen peruskoulu, peruskoulun opetussuunnitelman perusteet (POPS 2014), Suomen hyvin koulutetut musiikkikasvattajat, aiemmat aiheeseen liittyvät tutkimukset, artikkelit ja teokset unohtamatta omia tutkielmiani, niin voidaan todeta, että koulun musiikinopetuskin voi innostaa edes osaa nuorista elinikäiseen musiikin harrastamiseen. On jopa mahdollista, että osa kyselyyn ja haastatteluun osallistuneista oppilaista on tulevaisuudessa musiikin ammattilaisia.

Peruskoulun musiikinopetus voi antaa oppilaille kokonaisvaltaiset tiedot ja taidot musiikista. Koulussa jokaisella oppilaalla on mahtava tilaisuus kokeilla kaikenlaista musiikillista toimintaa laululeikeistä bändisoittamiseen. Mahdollisuuksia olisi varmasti olla mukana koulujen järjestämissä musikaaleissa sekä vuotuisissa esityksissä ja juhlissa. Musiikintunneilla oppilaalla on mahdollisuus kokeilla ja kokea melkein kaikkea musiikkiin liittyvää, joka vapaa-ajalla välttämättä ei jokaiselle ihmiselle tule ikinään mahdolliseksi. Musiikintunneilla pysytään jatkuvasti ajan hermolla, unohtamatta kuitenkaan musiikin historiaa, joka alitajunnassa muokkaa, muovaa ja ohjaa meidän musiikillisia käsityksiämme. Nykypäivänä musiikinopetuksen sisällöt ja tavoitteet ovat niin kunnianhimoisia, että tunneilta voi ponnahtaa jopa musiikkitaivaalle uusia tähtiä. Kyseisen ilmiön esiintyvyyttä saattaisi lisätä se, että musiikin tuntin määrä lisääntyisi tulevaisuudessa. Uskon silti vahvasti, että ihmisten vapaa-ajan musiikillinen elämä tulee olemaan hyvin valoisa tulevaisuudessa. Jos näin tapahtuu, kiittäkäämme osittain myös peruskoulun musiikinopetusta!

6.2 Tulosten luotettavuus

Tulosten luotettavuuden arvioinnissa tulisi huomioida muun muassa raportoinnin tarkkuutta (Hirsjärvi ym. 2009, 232). Tutkimuksessa pyrin lisäämään luotettavuutta mahdollisimman tarkan ja yksityiskohtaisen raportoinnin avulla. Tutkimusraporttiin olen pyrkinyt kirjamaan mahdollisimman tarkasti tutkimuksen liittyvän teorian, tutkimuksen tekoon liittyvät eri vaiheet sekä raportoimaan mahdollisimman tarkasti tutkimuksesta ilmenneistä tuloksista.

Tulosten luotettavuutta olisi lisännyt haastatteluiden suurempi määrä, sillä harkinnanvaraisesti kerätty aineisto jäi tältä osin melko suppeaksi. Tulosten luotettavuuden kannalta oli kuitenkin hyvä, että kysely toteutettiin kaikille yhteistä musiikinkurssia käyville oppilaille.

Tässä tutkimuksessa päädyin tutkimaan peruskoulun 7. vuosiluokan oppilaiden kokemuksia tutkittavasta aiheesta, joka osaltaan loi myös haasteita tutkimuksen luotettavuudelle. Yläkouluiikäisten vastauksiin on saattanut vaikuttaa vertaisten ajatukset sekä mahdollinen vastausten tahallinen väärentäminen. Tällaisten mahdollisten luotettavuuteen vaikuttavien tekijöiden osuuteen pyrin kuitenkin vaikuttamaan jo kyselyn ja haasteluiden aikana. Kysely ja haastattelut pidettiin oppilaille tutussa ympäristössä. Tilanne pyrittiin tekemään mahdollisimman rauhalliseksi ja vastaaminen pyrittiin pitämään oppilaille turvallisena.

6.3 Ideoita jatkotutkimuksille

Jatkotutkimuksissa olisi kiinnostavaa saada selville niitä seikkoja, joiden nähdään vaikuttavan musiikin harrastamiseen. Lisäksi olisi tarpeellista selvittää, miten musiikkia aktiivisesti harrastavien ja harrastamattomien lapsien kokemukset peruskoulun musiikinopetuksesta eroavat toisistaan ja mitkä tekijät vaikuttavat musiikin harrastamiseen. Toisaalta olisi myös perusteltua selvittää musiikinopettajien kokemuksia musiikintuntien sisällöstä ja siitä, miten musiikintunnit voivat kannustaa musiikin harrastamiseen. Myös sukupuolten välisten erojen tutkiminen aiheen tiimoilta olisi mielenkiintoista. Tämän tyylisten tutkimusten tekeminen voisi ylläpitää sekä parantaa peruskoulun musiikinopetuksen asemaa opetettavana aineena. Lapsille ja nuorille musiikin harrastaminen voi olla parhaimmillaan intohimon kohde ja turvallinen tapa viettää aikaa, joten siihen kannattavia seikkoja olisi syytä tutkia jatkossa lisää.

LÄHTEET

- Ahonen, K. 2004. *Johdatus musiikin oppimiseen*. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Anttila, M. & Juvonen, A. 2006. *Kohti kolmannen vuosituhatvuotisen musiikkikasvatusta. osa 3 musiikki koulussa ja nuoren elämässä*. Joensuu: Joensuu University Press.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Jyväskylä: Gummeruksen Kirjapaino Oy.
- Hirsjärvi, S, Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. *Tutki ja kirjoita*. 15. Uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Juvonen, A. 2000. *...Johnnyllakin on univormu, heimovaatteet ja -kampa*. Musiikillisen erityisorientaation polku musiikkiminän, maailmankuvan ja musiikkimaun heijastamina. Jyväskylä studies in the arts 70. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/25573> Viitattu 3.2.2017
- Karppinen, M. 2007. *Musiikinopettajan mallivaikutus. Musiikinopettajan persoonan vaikutus oppilaiden musiikinopiskelun motivaatioon*. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos.
- Kosonen, E. 1996. *Soittamisen motivaatio varhaisnuorilla*. Jyväskylän yliopisto. Musiikkitieteen laitos. Lisensiaattityö.
- Kosonen, E. 2001. *Mitä mieltä on pianonsoitossa? 13–15-vuotiaiden pianonsoittajien kokemuksia musiikin harrastuksestaan*. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä studies in the arts 79.
- Kosonen, E. 2009. Musiikkia koulussa ja koulun jälkeen. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen P. & Väkevä L. (toim.) *Musiikkikasvatus. Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen*. Jyväskylä: Suomen musiikkikasvatusseura – FiSME r.y., 157–170.
- Kosonen, E. 2010. Musiikkiharrastusten motivaatio. Teoksessa Louhivuori, J. & Saarikallio, S. (toim.) *Musiikkisosiologia*. Jyväskylä: Atena Kustannus. 295–309.
- Laitinen, S., Hilmola, A. & Juntunen M-J. 2011. *Perusopetuksen musiikin, kuvataiteen ja käsityön oppimistulosten arviointi 9. vuosiluokalla*. Koulutuksen seurantaraportit. Opetushallitus. http://www.oph.fi/download/131650_Perusopetuksen_musiikin_kuvataiteen_ja_kasityon_oppimistulosten_arviointi_9_vuosiluokalla.pdf Viitattu 5.6.2017
- Laki vapaasta sivistystyöstä (21.8.1998/632), Osoitteessa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980632> Viitattu 30.5.2017
- Mäkelä, A. 2015. *Musiikintunneilta potkua musiikin harrastamiseen*. Jyväskylän yliopisto. Kandidaatintutkielma. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/46049/URN%3aNB%3afi%3ajy>

[u-201505252021.pdf?sequence=1](#) Viitattu 7.5.2017

Niemelä, S. & Sallila, P. 2002. Johdanto: Vapaa sivistystyö osaamisen yhteiskunnassa. Teoksessa Kalli, P., Niemelä, S., Sallila, P., Tuomisto, J. & Vaherva, T. (toim.) *Sivistystyö osaamisyhteiskunnassa*. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Perusopetusasetus (20.11.1998/852), Osoitteessa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980852> Viitattu 14.3.2017

Perusopetuksen tuntijako (28.6.2012/422) Osoitteessa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120422> ja (15.5.2014/378), Osoitteessa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140378> Viitattu 14.3.2017

Perusopetuslaki (21.8.1998/628), Osoitteessa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628> Viitattu 14.3.2017

POPS 2004 = *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004*. Helsinki: Opetushallitus. http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/p_erusopetus Viitattu 14.3.2017

POPS 2014 = *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*. Helsinki: Opetushallitus. http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/p_erusopetus Viitattu 14.3.2017

SVT = Suomen virallinen tilasto. Koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset. Verkkojulkaisu. ISSN=1796-3796. 2015. Helsinki: Tilastokeskus. http://www.stat.fi/til/kjarj/2015/kjarj_2015_2016-02-11_tie_001_fi.html Viitattu 12.5.2017

Taiteen perusopetusasetus (6.11.1998/813), Osoitteessa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980813> Viitattu 26.5.2017

Taiteen perusopetuslaki (21.8.1998/633), Osoitteessa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980633> Viitattu 26.5.2017

TPMLOOPS 2002 = *Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002*. Helsinki: Opetushallitus. http://www.oph.fi/download/123013_musiik_tait_ops_2002.pdf Viitattu 26.5.2017

TPOPS 2005 = *Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2005*. Helsinki: Opetushallitus. http://www.oph.fi/download/123012_taideyl_ops.pdf Viitattu 26.5.2017

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vaherva, T., Malinen, A., Moisio, A., Raivola, R., Salo, P., Kuusipalo, P., Silvennoinen, H. & Vaahtera, K. 2007. *Vapaan sivistystyön vaikuttavuus ja suuntaviivaopinnot*. Koulutuksen arviointineuvoston julkaisuja 25. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

https://karvi.fi/app/uploads/2014/09/KAN_25.pdf Viitattu 6.6.2017

Vapaa sivistystyö 2017 = Vapaa sivistystyön kuvaus, Osoitteessa:

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/vapaa_sivistystyo Viitattu 2.6.2017.

LIITTEET

Liite 1. Kysely kevät 2017: Musiikinopetus ja musiikin harrastaminen

*Pakollinen

Etu- ja sukunimi *

---

1. Pidän koulun musiikintunneista *

Valitse vain yksi vaihtoehto.

- Usein
- Joskus
- Harvoin
- En yleensä

2. Mikä musiikintunneilla on parasta *

Valitse vain yksi vaihtoehto.

- Soittaminen
- Laulaminen
- Esitelmät ja ryhmätyöt

3. Mikä musiikintunneilla on huonointa *

Valitse vain yksi vaihtoehto.

- Soittaminen
- Laulaminen
- Esitelmät ja ryhmätyöt

4. Harrastatko musiikkia koulun ulkopuolella *

Valitse vain yksi vaihtoehto.

- Kyllä
- En
- En enää

5. Koulun musiikinopetus tukee musiikin harrastamista *

Valitse vain yksi vaihtoehto.

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

6. Musiikinopettaja on hyvä malli musiikin harrastamista ajatellen *

Valitse vain yksi vaihtoehto.

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

7. Musiikinopetuksen määrä alakoulussa *

Valitse vain yksi vaihtoehto.

- Liian paljon

- Sopivasti
- Liian vähän

8. Musiikinopetuksen määrä yläkoulussa *

Valitse vain yksi vaihtoehto.

- Liian paljon
- Sopivasti
- Liian vähän

9. Aion valita musiikin valinnaisaineeksi *

Valitse vain yksi vaihtoehto.

- Kyllä
- Ehkä
- En
- En tiedä

10. Jos harrastat musiikkia, niin miten

Esimerkkejä: Soittaminen(mainitse soitin), laulaminen, musiikin kuuntelu, konserteissa/keikoilla käyminen, äänittäminen/säveltäminen tietokoneella tai älylaitteilla jne.

Liite 2. Haastattelukysymykset

Taustatietoja:

- 1) Mikä on sinun musiikkiharrastuksesi?
- 2) Käytkö soittotunneilla?
- 3) Kauanko olet harrastanut musiikkia?

Tutkielmaan liittyvät kysymykset:

- 1) Millä on ollut suurin vaikutus musiikkiharrastukseesi aloittamiseen?
- 2) Kuvaile, miten koulun musiikintunnit ovat vaikuttaneet omaan musiikkiharrastukseesi?
- 3) Kerro, miten koulun musiikintunnit eroavat omasta musiikkiharrastuksestasi?
- 4) Mitä asioita koulun musiikintunneilla voi oppia?
- 5) Miten koulun musiikintunteja voisi kehittää niin, että oppilaat innostuisivat musiikin harrastamisesta?
- 5) Onko sinulla aikomus jatkaa musiikin harrastamista vielä tulevaisuudessa?

Liite 3. Saatekirje

HYVÄ REHTORI

Opiskelen Jyväskylän yliopistossa pääaineenani musiikkikasvatusta. Teen maisterintutkielmaani varten kyselyä, jonka tarkoituksena on selvittää koulun musiikinopetuksen ja musiikinharrastamisen mahdollisia yhteyksiä. Kyselylomake sisältöineen on suunnattu peruskouluikäisille oppilaille ja varsinkin 7.luokkalaisia silmällä pitäen.

Kutsun teidän koulustanne kahta 7.luokkaa osallistumaan kyselyyn. Kyselyn täyttäminen tapahtuisi sähköisesti, joten kysyn mahdollisuutta käyttää koulunne tablettitietokoneita sitä varten tai että oppilaat voivat vastata omalla älylaitteellaan. Jos se ei ole mahdollista kysely voidaan suorittaa myös perinteisen paperilomakkeen täyttämällä. Osallistuminen merkitsee oheisen kyselylomakkeen täyttämistä ja palauttamista. Osallistuminen kyselyyn on vapaaehtoista sekä luottamuksellista. Koska vastaajat ovat alaikäisiä, täytyy oppilaiden vanhemmilta saada suostumus kyselyyn osallistumiseen. Kyselyyn vastaajan olisi tärkeää vastata omalla nimellään tulosten analysoimisen helpottamiseksi, mutta maisterintutkielmassani kenenkään nimeä ei mainita ja vastaajien anonymiteetti säilyy. Muutamalta kyselyyn vastanneen oppilaan vanhemmalta kysytään lupaa oppilaan osallistumisesta mahdolliseen jatkohaastatteluun.

Tällä saatekirjeellä haluaisin saada teidän koulunne puolesta suostumuksen, jotta myöhemmin myös oppilaiden vanhemmilta voitaisiin kysyä lupaa oppilaiden kyselyyn osallistumiseen.

Maisterintutkielmani ohjaajana toimii lehtori Erja Kosonen Jyväskylän yliopistosta, puh. 050 376 7017. Valmis maisterintutkielma tullaan julkaisemaan Internetissä osoitteessa <https://jyx.jyu.fi>.

Ystävällisin terveisin

Artturi Mäkelä